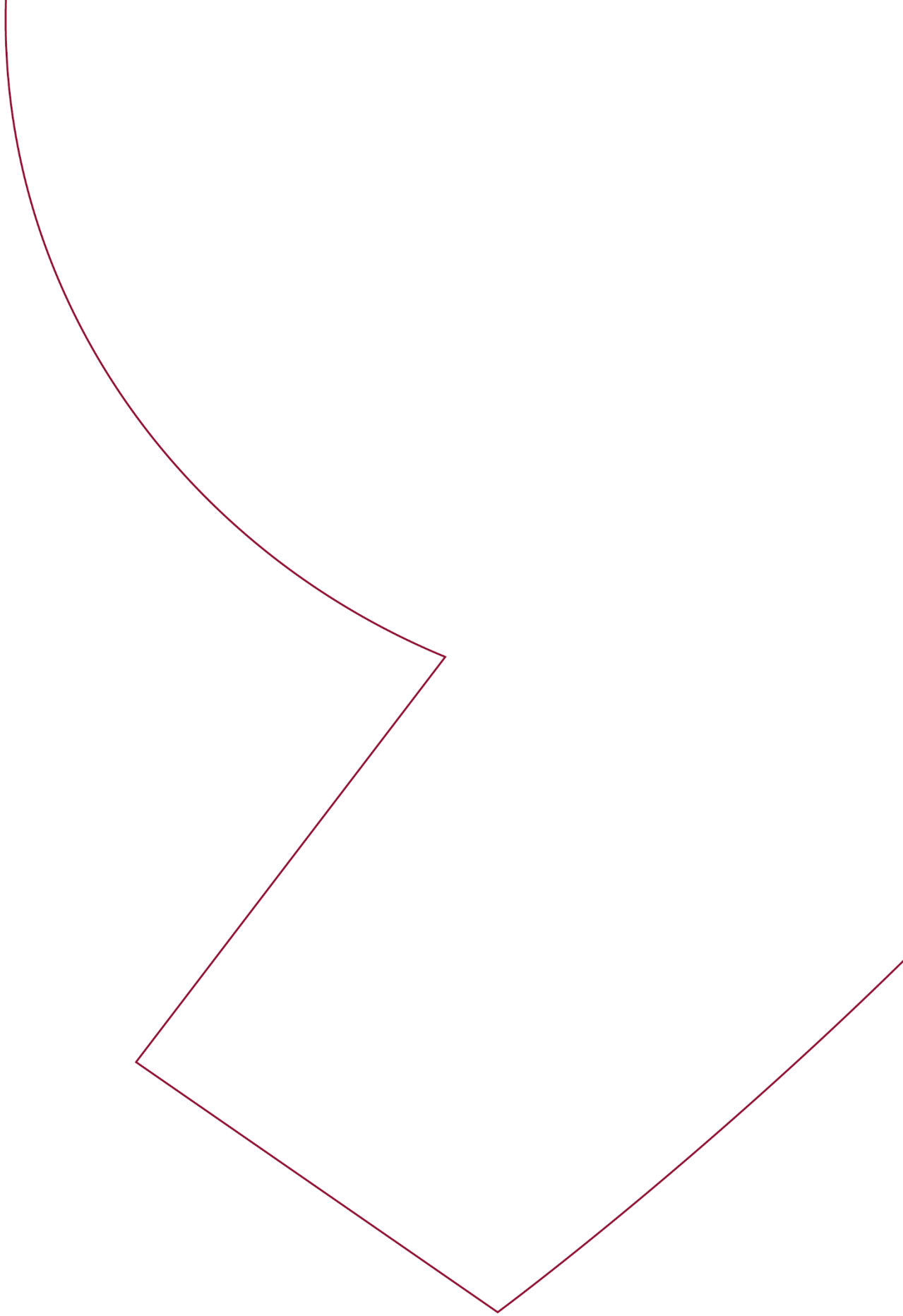

BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling met erkenning ITK

hbo-bacheloropleiding Vormgeving
voltijd

Fontys Hogeschool

Sir Winston Churchilllaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobeaon.nl
info@hobeaon.com

BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling met erkenning ITK

hbo-bacheloropleiding Vormgeving
voltijd

Fontys Hogeschool

ISAT: 93111

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

9 maart 2026

Auditpanel

De heer drs. G.M.R. (Roel) Klaassen MSM
Mevrouw drs. P. (Paulien) Oosterhuis
Mevrouw F. (Fides) Lapidaire
Mevrouw L. (Lianne) Yuanzhi Smit

Secretaris

Mevrouw drs. H. (Heleen) Hanssens CMC

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	8
5.	EINDOORDEEL	30
6.	AANBEVELINGEN	31
BIJLAGE I	Scoretabel	32
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	33
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	36
BIJLAGE IV	Panel Samenstelling	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogeschool
Status instelling	Bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief (29-09-2025)
NAAM OPLEIDING (zoals in RIO)	B Vormgeving
Opleidingscode (ISAT)	39111
Oriëntatie opleiding	Hbo
Niveau opleiding	Bachelor
Graad en titel	Bachelor of Arts (BA)
Aantal studiepunten	240 EC
Afstudeerrichtingen en specialisaties	N.v.t.
Locatie	Tilburg
Variant	Voltijd
Wettelijke beroepsvereisten	Nee
Onderwijstaal	Nederlands
Datum audit / opleidingsbeoordeling	2 december 2025
Overig (bijv. naamswijziging of studieduurverlenging)	N.v.t
Inleverdatum beoordelingsrapport	1 mei 2026

2. SAMENVATTING

Deze beperkte opleidingsbeoordeling is gericht op de hbo-bacheloropleiding Art, Communication & Design (in RIO B Vormgeving, hierna ArtCoDe) van Fontys Hogeschool. Deze opleiding wordt in een voltijdvariant in Tilburg aangeboden. De opleiding leidt op tot maatschappelijk betrokken experience designers die voldoen aan de eisen in het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel die door het werkveld van hen verwacht worden.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

Het panel beoordeelt standaard 1 als 'voldoet'. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij het niveau, de oriëntatie en de eisen van de beroepspraktijk zoals beschreven in het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel 2025. De leerresultaten zijn inhoudelijk relevant en maatschappelijk gepositioneerd waarin onderzoek expliciet is meegenomen, maar vragen om verdere explicitering om de profilering en herkenbaarheid van de afgestudeerde experience designer te versterken. Ondanks deze uitdaging is de profilering van de opleiding voldoende onderscheidend van andere vergelijkbare opleidingen en sluit de profilering aan op wat het brede werkveld wenst.

De visie op onderzoek sluit goed aan bij het profiel van de opleiding. Het panel waardeert in het bijzonder de koppeling van ontwerpgericht onderzoek, waarmee studenten worden toegerust om niet alleen uitvoerend, maar ook analyserend en mede creërend te functioneren. Daarmee ziet het panel dat de opleiding haar leerresultaten richting en inhoud geeft.

Het panel ziet dat de opleiding op operationeel niveau intensief samenwerkt met het werkveld en signalen uit de praktijk benut om de beoogde leerresultaten van de opleiding te versterken, bijvoorbeeld in het verfijnen van de ontwerpdiscipline 'experience design'. Tegelijkertijd moedigt het panel de opleiding aan om de dialoog met het werkveld structureler op strategisch niveau te organiseren, bijvoorbeeld via een werkveldadviescommissie.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het panel beoordeelt standaard 2 als 'voldoet'. Het opleidingsprogramma van ArtCoDe is helder opgebouwd, toekomstgericht en sluit goed aan bij de onderwijsvisie van het cluster Performing & Design van de Fontys Academy of the Arts (FAA) in Tilburg. Het brede programma biedt studenten ruime mogelijkheden om de beoogde leerresultaten te behalen en om hun talent te ontwikkelen, maar stelt hen tegelijkertijd voor de uitdaging keuzes te maken en zich te verdiepen in specialistische kennis en vaardigheden, die passen bij de manier waarop studenten zich als experience designer willen positioneren. Het panel constateert een duidelijke opbouw in complexiteit en zelfstandigheid en stelt vast dat beroepsauthentieke opdrachten studenten voldoende voorbereiden op de beroepspraktijk.

De geboden begeleiding komt volgens het panel voldoende tegemoet aan wat de studenten nodig hebben om zich te ontwikkelen tot experience designers, zoals is uitgewerkt in de leeruitkomsten. De begeleiding van studenten is intensief en persoonlijk, waardoor zowel de studeerbaarheid als het welzijn voldoende zijn geborgd. Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een samenhangend begeleidingssysteem dat zowel de studievoortgang als het welzijn van studenten ondersteunt en dat voldoende ruimte biedt voor maatwerk.

Het docententeam is divers en deskundig en combineert onderwijs met actuele en relevante praktijkervaring. Studenten profiteren van de breedte van het team en van de nauwe betrokkenheid van studieloopbaanbegeleiders gedurende de hele opleiding. Het panel waardeert de reflectieve houding van het team en constateert dat er veel aandacht is voor professionalisering, in relatie tot de onderwijsvernieuwing die momenteel wordt doorgevoerd. Tegelijkertijd constateert het panel dat een nadere en expliciete concretisering van de leeruitkomsten en het vernieuwde onderwijsconcept wenselijk is, om de voorspelbaarheid en

transparantie voor studenten verder te vergroten, zonder daarbij hun nieuwsgierigheid en eigen initiatief te beperken.

De voorzieningen zijn toereikend om het onderwijs te verzorgen en sluiten aan bij de onderwijsvisie. Studenten leren in een inspirerende omgeving waarin alle kunstdisciplines samenkomen en presenteren hun werk op uiteenlopende wijzen. Hoewel de voorzieningen toereikend zijn, geven studenten en docenten aan dat aanvullende maak- en ontmoetingsruimtes nodig zijn om de leerdoelen te bereiken. Het panel adviseert de opleiding om hier een passende oplossing voor te organiseren, aangezien dergelijke ruimtes van grote waarde kunnen zijn voor het leerproces van de studenten en de afstemming binnen het docententeam.

Standaard 3. Toetsing

Het panel beoordeelt standaard 3 als 'voldoet'. Het panel stelt vast dat de toetsing binnen de opleiding systematisch, transparant en zorgvuldig is ingericht. Het toetsbeleid is adequaat vertaald naar een samenhangend toetsprogramma dat aansluit bij de beoogde leerresultaten. Het gebruik van portfolio's en de variatie aan bewijsmateriaal, zowel voor formatieve (low-stakes) als summatieve (high-stakes) doeleinden, passen bij de toetsvisie en het karakter van de opleiding. Procesdocumentatie vormt hierbij een volwaardig beoordelingscriterium, waardoor studenten niet alleen hun resultaten, maar ook hun keuzes, reflecties en ontwikkeling inzichtelijk maken.

Examinatoren voeren het toets- en beoordelingsproces zorgvuldig uit. Validiteit, betrouwbaarheid en transparantie worden geborgd door het gebruik van beoordelingsrubrics met uitgewerkte gedragsindicatoren en cesuur, door het vier-ogenprincipe bij high-stakes beoordelingen en door structurele kalibratie. Het panel constateert dat bij sommige eindbeoordelingen met het oordeel 'voldoende' de inhoudelijke onderbouwing op de beoordelingsformulieren wisselend is. Het panel adviseert de opleiding om hier gerichte aandacht aan te besteden.

Deze kanttekening doet geen afbreuk aan het oordeel dat de beoordeling van het eindwerk valide, betrouwbaar en voor studenten voldoende navolgbaar is.

De borging van het eindniveau vindt plaats via kalibratiesessies. Daarnaast dragen structurele kalibraties binnen het team, de betrokkenheid van coördinatoren en de toets- en examencommissie bij aan de borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling.

De opleiding laat zien dat zij de kwaliteit van toetsing en beoordeling serieus en systematisch benadert. De borging functioneert in de praktijk, maar bevindt zich nadrukkelijk in een ontwikkelfase. Verdere formalisering, consistente vastlegging en structurele inzet van steekproeven zijn nodig om de kwaliteitsborging duurzaam en volledig navolgbaar te maken, zonder dat dit ten koste gaat van de werkbaarheid in de onderwijspraktijk.

Het panel stelt vast dat de opleiding actief werkt aan deze ontwikkelpunten, onder meer door professionalisering van docenten (BKE), versterking van kalibratie en een duidelijke rol voor coördinatoren in monitoring en signalering.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het panel beoordeelt standaard 4 als 'voldoet'. Op basis van de bestudeerde afstudeerwerken stelt het panel vast dat studenten het beoogde eindniveau behalen en dat dit niveau passend is bij een hbo-bacheloropleiding. De cesuur en de variatie in beoordelingen zijn navolgbaar en de oordelen van de examinatoren komen overeen met het oordeel van het panel. De opzet van het afstudeertraject, bestaande uit meerdere samenhangende onderdelen, maakt het mogelijk studenten op individueel niveau zorgvuldig en evenwichtig te beoordelen. Ook het werkveld

toont zich overwegend tevreden over het eindniveau van de afgestudeerden en herkent de kwaliteit van de opleiding in de beroepspraktijk.

Het panel ziet een grote diversiteit aan afstudeerprojecten, waarin de authenticiteit van studenten en hun artistiek-onderzoekende houding duidelijk naar voren komen. Studenten tonen eigenheid en nemen regie over hun werk en ontwikkeling, wat past bij het beoogde beroepsniveau. Tegelijkertijd constateert het panel dat de zichtbaarheid van het gerealiseerde eindniveau weliswaar voldoende is maar niet bij alle studenten even overtuigend gepresenteerd is. Met name de positionering van projecten binnen bredere maatschappelijke, culturele en professionele contexten, de kwaliteit van documentatie en de explicitering van onderzoek en reflectie kunnen consistent en conceptueel scherper worden uitgewerkt. Vooral in relatie tot het doel van de opleiding en de positionering als experience designer.

Eindoordeel:

De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de beroepspraktijk en worden gerealiseerd binnen een samenhangende en toekomstgerichte onderwijsleeromgeving. Studenten worden begeleid door een deskundig en betrokken docententeam en bereiden zich met beroeps-authentieke opdrachten goed voor op het werkveld. De toetsing en beoordeling zijn zorgvuldig ingericht en ondersteunen een valide vaststelling van het eindniveau. De afstudeerwerken laten diversiteit, eigenheid en een onderzoekende houding zien. Het gerealiseerde eindniveau is passend en wordt door het werkveld herkend. Het panel ziet tegelijk ruimte voor verdere aanscherping van een overtuigende presentatie van het eindwerk. Alles overwegend concludeert het panel dat de kwaliteit van de opleiding voldoende is.

Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve tot het behoud van de accreditatie van de hbo-bacheloropleiding Art, Communicatie & Design van Fontys Hogeschool.

De belangrijkste aanbevelingen van het panel concentreren zich rondom de positionering, systematische borging van de afstemming met het werkveld, de voorziening en de borging van het eindniveau.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter en secretaris op 9 maart 2026.

3. INLEIDING

Voor u ligt het rapport van de beperkte opleidingsbeoordeling van de hbo-bacheloropleiding Art, Communication & Design¹ (in RIO B Vormgeving, hierna ArtCoDe) van Fontys Hogeschool. Deze opleiding maakt onderdeel uit van de visitatiegroep Beeldende kunst en vormgeving zuid en behoort tot de interdisciplinaire kunstomgeving waarin samenwerking, innovatie en uitwisseling centraal staan.

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op vier kwaliteitsstandaarden, gegroepeerd naar 'beoogde leerresultaten', 'onderwijsleeromgeving', 'toetsing' en 'gerealiseerde leerresultaten'. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader (2024) van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (hierna: NVAO) gebruikt.

Instelling

ArtCoDe maakt deel uit van het cluster van het cluster Performing & Design van de Fontys Academy of the Arts (FAA) in Tilburg. FAA biedt zeventien kunstopleidingen aan. De academie heeft een sterke verbinding met het werkveld en wordt ondersteund door het lectoraat Artistic Connective Practices.

Typering opleiding

De opleiding typeert zich als een vormgevingsopleiding die studenten opleidt tot maatschappelijk betrokken experience designers. Het programma richt zich op het ontwerpen van betekenisvolle ervaringen in uiteenlopende contexten, met nadruk op interdisciplinariteit, onderzoek en maatschappelijke relevantie. Dit betekent dat studenten middels ontwerpen een boodschap overbrengen naar een breed publiek. Studenten leren mediumonafhankelijk werken en ontwikkelen een eigen designpraktijk die inspeelt op actuele vraagstukken zoals digitalisering, ecologische verantwoordelijkheid en sociale rechtvaardigheid.

Context van de opleiding

ArtCoDe is één van de tien bacheloropleidingen Vormgeving in Nederland en participeert actief in het landelijke netwerk OBK (Overleg Beeldende Kunsten). In 2024 is binnen dit netwerk het beroeps- en opleidingsprofiel geactualiseerd; dit vormt vanaf studiejaar 2025-2026 het fundament voor de leeruitkomsten van het programma.

De opleiding bevindt zich in een dynamische context van een brede hogeschool en heeft de afgelopen jaren veel centrale onderwijskundige beleidsmaatregelen moeten implementeren. Daarbij ontwikkelen de (vak)gebieden waartoe ArtCoDe zich verhoudt ook. Binnen FAA is sprake van intensieve samenwerking tussen clusters en een sterke focus op onderwijsvernieuwing. ArtCoDe heeft sinds studiejaar 2025-2026 een curriculumherijking doorgevoerd waarin collectief werken en interdisciplinariteit extra nadruk krijgen. Het panel heeft bij de beoordeling expliciet aandacht besteed aan de implementatie en borging van deze vernieuwing.

ArtCoDe wordt aangeboden als voltijdopleiding in Tilburg. De voertaal is Nederlands. Toelating vindt plaats via een assessment waarin kandidaten hun werk en motivatie presenteren. Het curriculum bestaat uit een major (210 EC) en een minor (30 EC), met ruimte voor keuzemodules binnen FAA, Fontys Hogeschool of andere hogescholen.

¹ Fontys hanteert een Engelse naam voor de opleiding in plaats van de Nederlandse naam waarmee de opleiding in het RIO-register staat vermeld gezien de internationale karakter en het internationale werkveld voor waarvoor de studenten worden opgeleid en om de herkenbaarheid hiervan te borgen. Echter, de opleiding wordt alleen in het Nederlands aangeboden.

Het werkveld waarop de opleiding zich richt, is internationaal georiënteerd. De Engelstalige naam sluit aan bij de gangbare termen Art, Communication en Design binnen het vakgebied. Hiermee versterkt de opleiding haar positionering en de aansluiting met het werkveld.

Onderwijsvisie

De onderwijsvisie van ArtCoDe sluit aan bij de vijf uitgangspunten van Fontys Hogeschool voor leren en ontwikkelen, namelijk 1) talenten ontplooiën, 2) authentieke leeromgeving, 3) samen kennis en vaardigheden opdoen, onderzoeken en ervaren, 4) eigenaarschap van het leerproces en 5) studeerbaarheid. Voor de opleiding ArtCoDe zijn persoonlijke ontwikkeling, verbinding met de beroepspraktijk en het stimuleren van een onderzoekende houding daarin essentieel. Bij standaard 1 en 2 wordt verder ingegaan op de manier waarop deze visie vorm krijgt in de praktijk.

Onderwijsontwikkeling

De opleiding bereidt zich voor op de transitie naar Talentgericht Onderwijs (TGO) die bij alle Fontys instituten in de komende jaren wordt geïmplementeerd. Doel van het TGO is dat Fontys studenten beter kan ondersteunen bij het ontdekken van hun talenten en hoe zij zich binnen hun beroepsopleiding kunnen profileren in hun vakgebied. Als specialist, generalist, of elke mogelijke combinatie daarvan. Studenten nemen regie, krijgen meer vrijheid en leren van de keuzes die ze maken. Fontys beoogt studenten af te leveren met een stevige basis in inhoudelijke expertise, interpersoonlijke vaardigheden en de kunde om aan complexe en multidisciplinaire vraagstukken te werken.

Binnen FAA is de opleiding een voorloper in de implementatie van TGO. Er is in het begin van het huidige studiejaar al een start gemaakt met het werken met leeruitkomsten en de opleiding werkte al met onderwijseenheden van 15 of 30 EC.

ArtCoDe is continu actief om de kwaliteit van het onderwijs, in lijn met de visie en strategische doelen van FAA, verder te ontwikkelen en is daar trots op. In het onderwijs lopen de theoretische context en praktijk sterker met elkaar op en worden steeds meer geïntegreerd aangeboden.

Kwaliteitsgeschiedenis

Onderstaand overzicht laat zien welke gerichte maatregelen en acties de opleiding sinds de vorige visitatie in december 2019 heeft genomen op basis van de ontvangen aanbevelingen. Het huidige auditpanel (2025) is van mening dat de opleiding de aanbevelingen voldoende heeft opgevolgd.

Aanbevelingen 2019	Opvolging
Definieer de breedte van de opleiding en kader die in. Maak de positie die de opleiding wil innemen binnen experience design explicieter en sterker. Blijf uit de hoek van het autonome en vrijblijvende en zorg ervoor dat de behoefte van het werkveld en maatschappelijke vraagstukken het uitgangspunt voor de (eind)werken van de studenten zijn en dat de experience kant serieus en kritisch(er) is.	De opleiding heeft haar positionering aangescherpt door experience design expliciet te definiëren als een volwaardige ontwerpdiscipline op het snijvlak van kunst, technologie en maatschappelijke vraagstukken. Dit uitgangspunt is getoetst en versterkt via internationale conferenties (ELIA, Oslo en Cumulus, Nantes en Johannesburg) en vertaald naar projecten die inspelen op urgente thema's zoals duurzaamheid en inclusiviteit. Eindwerken zijn gekoppeld aan werkveldbehoeften en maatschappelijke relevantie, waardoor de experience-kant kritisch en betekenisvol wordt ingevuld. Zie standaard 1 (profilering) en 2 (onderwijsvisie) in dit rapport voor een nadere toelichting hierop.

Ga aan de slag met diversiteit en inclusie in de student- en docentpopulatie en in de opdrachten die studenten uitvoeren. Het is belangrijk dat er vanuit een breder, diverser én inclusiever perspectief wordt gedacht en gehandeld.	De opleiding verankert diversiteit en inclusie structureel in onderwijs, opdrachten en personeelsbeleid. Studenten werken aan ontwerpvragestukken vanuit een breed maatschappelijk perspectief, onder meer via samenwerkingen met externe partners en opdrachten in de publieke ruimte. Bij werving van docenten wordt nadrukkelijk gekeken naar diversiteit, en nieuwe collega's volgen inclusieve programma's zoals de Inclusive Deep Dive. Zie standaard 1 in dit rapport voor een nadere toelichting hierop.
Geef de onderzoeksskills die de studenten moeten ontwikkelen nog meer handen en voeten.	De opleiding geeft onderzoeksskills concreet vorm door deze vanaf het eerste jaar systematisch op te bouwen: studenten leren onderzoeksvragen formuleren, bronnen analyseren en kritisch reflecteren. In het vierde jaar culmineran deze vaardigheden in het Design Research Document, waarin zij keuzes, bronnen en ontwerp stappen onderbouwen en hun positie als ontwerper expliciet maken. Deze aanpak maakt onderzoek navolgbaar en versterkt de integratie met het afstudeerwerk. Zie standaard 2 in dit rapport voor een nadere toelichting hierop.
Leg met elkaar vast wat er onder de verschillende beoordelingscriteria wordt verstaan en wanneer er welk cijfer aan wordt gehangen.	De opleiding heeft beoordelingscriteria vastgelegd in een nieuw kader waarin competenties zijn gekoppeld aan rubrics en concrete gedragsindicatoren. Deze rubrics beschrijven per criterium wat een onvoldoende, voldoende of goed resultaat is, zodat duidelijk is wanneer welk cijfer wordt toegekend. Regelmatige kalibratiesessies binnen het docententeam borgen consistente toepassing. Zie standaard 3 in dit rapport voor een nadere toelichting hierop.
Kijk nog eens goed naar de aansluiting tussen de stageplek en het afstudeerwerk met het oog op de meerwaarde die het de student zou kunnen opleveren. Monitor goed of de student de beoogde doelen op zijn stageplek kan behalen en of de begeleiding op de stageplek adequaat is.	De opleiding koppelt de stage inhoudelijk aan het afstudeerwerk door vooraf persoonlijke leerdoelen en ontwerpambities vast te stellen. De stagedocent monitort actief of deze doelen op de stageplek haalbaar zijn en of de begeleiding adequaat is. Evaluaties en reflecties worden vastgelegd en vormen onderdeel van het afstudeerdossier, waardoor de meerwaarde van de stage voor het afstuderen wordt geborgd. Zie standaard 2 en 3 in dit rapport voor een nadere toelichting hierop.
Zorg ervoor dat de studenten het proces dat zij doorliepen bij hun designonderzoek en hun afstudeerwerk meer uitwerken, zodat de beoordeling van het proces door de examinatoren navolgbaar/transparant is voor alle betrokkenen. Integratie van de beide onderdelen is te overwegen.	De opleiding borgt de transparantie van het ontwerpproces door de procesdocumenten verplicht te stellen bij stage en afstuderen. Studenten leggen keuzes, onderzoek en ontwerp stappen vast in een dynamisch portfolio, waardoor het leerproces navolgbaar en toetsbaar is. Deze werkwijze integreert beide onderdelen en maakt beoordeling door examinering consistent en transparant. Zie standaard 3 in dit rapport voor een nadere toelichting hierop.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De beoogde leerresultaten van de bacheloropleiding ArtCoDe zijn afgeleid van de Landelijke beroeps- en opleidingsprofiel 2025. Dit profiel is ontwikkeld door een werkgroep van deskundigen in nauwe samenwerking met het werkveld, docenten en studenten. Het resultaat hiervan is vastgesteld door het landelijke Overleg Beeldende Kunsten (OBK).

In het beroeps- en opleidingsprofiel wordt duidelijk dat het werkveld van beeldende kunst en design behoefte heeft aan veelzijdige, verantwoordelijke en kundige kunstenaars en ontwerpers, die betekenisvol werk creëren in verbinding met de omgeving. Dit is als uitgangspunt genomen voor het formuleren van de landelijke eindkwalificaties in landelijke beroeps- en opleidingsprofiel. Deze zijn in het profiel samengevoegd in een set van vier competenties, die samen het opleidingscompetentieprofiel vormen. Deze vier competenties zijn:

1. **Artistiek creëren.** De student kan een beeldend werkproces in gang zetten en werk maken waarin praktijkgericht onderzoek een plek heeft. Met het werk en met een werkwijze creëert de student betekenisvolle ervaring.
2. **Onderzoeken en reflecteren.** De student kan kritisch en vanuit meerdere perspectieven eigen werk en werkwijze en dat van anderen beschouwen. Daarmee kan de student het eigen ontwerper- of kunstenaarschap verdiepen, meer gelaagd maken en positioneren.
3. **Verbinden met de omgeving.** De student positioneert zich als kunstenaar/ontwerper zowel inhoudelijk als relationeel in de (internationale) contexten waarin deze werkt.
4. **Werken in een praktijk.** De student kan condities voor een eigen werkpraktijk tot stand brengen, passend bij de eigen positionering. De student kan daartoe organiseren en communiceren met anderen.

Deze competenties omvatten kennis, vaardigheden en attitude en zijn ruim geformuleerd zodat de opleidingen ruimte hebben om hun een eigen profilering te ontwikkelen. Dit is volgens het panel passend gezien de grote variatie in werk en positionering van kunstenaars en ontwerpers enerzijds en om in te kunnen spelen op maatschappelijke en technologische veranderingen anderzijds. Ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, ecologische verantwoordelijkheid en sociale rechtvaardigheid vragen volgens de opleiding om kunstenaars en ontwerpers die zich kritisch en verbindend kunnen positioneren in een dynamische samenleving.

Uitwerking in leertuitkomsten

De vier landelijke competenties zijn voor ArtCoDe nader uitgewerkt in leertuitkomsten.

De leertuitkomsten zijn per leerjaar als volgt geformuleerd:

1. Artistiek creëren
 - a. Leerjaar 1: De student kan een beeldend werkproces starten door middel van onderzoek en experiment.
 - b. Leerjaar 2: De student kan risico's nemen en doelbewust omgaan met het onverwachte in het werkproces.
 - c. Leerjaar 3: De student betreft actuele maatschappelijke, ecologische of technologische vraagstukken in het werk.
 - d. Leerjaar 4: De student zet een beeldend werkproces in gang en maakt werk waarin praktijkgericht onderzoek een plek heeft; creëert betekenisvolle ervaring.
2. Onderzoeken en reflecteren
 - a. Leerjaar 1: De student verkent diverse bronnen en gebruikt deze als inspiratie voor het eigen werk.
 - b. Leerjaar 2: De student kan het eigen werk kritisch analyseren vanuit meerdere perspectieven.
 - c. Leerjaar 3: De student kan verschillende reflectiemethodes hanteren om het werk inhoudelijk te verdiepen.
 - d. Leerjaar 4: De student kan kritisch en vanuit meerdere perspectieven de eigen thematiek beschouwen aan de hand van theorie en onderzoek.
3. Verbinden met de omgeving
 - a. Leerjaar 1: De student leert werken binnen een samenwerkingsverband en herkent de impact van keuzes in communicatie.
 - b. Leerjaar 2: De student kan communiceren over eigen werk in relatie tot een bredere kunst- en ontwerpcontext.
 - c. Leerjaar 3: De student onderzoekt hoe collectieve processen bijdragen aan artistieke ontwikkeling en maatschappelijke impact.
 - d. Leerjaar 4: De student positioneert zich als ontwerper ethisch en relationeel binnen de (internationale) context.
4. Werken in een praktijk
 - a. Leerjaar 1: De student reflecteert op persoonlijke interesses en eerste stappen in artistieke positionering.
 - b. Leerjaar 2: De student neemt initiatief in samenwerkingsprocessen en draagt bij aan kennisuitwisseling.
 - c. Leerjaar 3: De student toont ondernemerschap door zelfstandig kansen en projecten te initiëren en te verwerven.
 - d. Leerjaar 4: De student kan condities voor de eigen werkpraktijk tot stand brengen, passend bij de eigen positionering.

De leertuitkomsten zijn volgens het panel in voldoende mate gekoppeld aan externe contexten en concrete werkveldbehoeften. Studenten kunnen hiermee laten zien dat hun ontwerpen betekenisvol en relevant zijn voor de samenleving.

Niveau en oriëntatie

De competenties en leertuitkomsten zijn beschreven op NLQF 6-niveau en de Dublin-descriptoren, in termen van complexiteit en zelfstandigheid voor een hbo-bacheloropleiding. Dit heeft de opleiding inzichtelijk gemaakt in het zogenaamde CLOTS-schema (Competenties, Leerdoelen, Onderwijseenheid, Toetsing en Studielast), waarin de competenties en leertuitkomsten zijn uitgewerkt in leerjaren, onderwijseenheden en studiepunten.

Uitgangspunt is dat afgestudeerden hun eigen praktijk en positie als ontwerper of kunstenaar kunnen onderzoeken en vormgeven. Zij functioneren als zelfstandige professionals en reflectieve practitioners, die op tactisch en strategisch niveau kunnen denken en handelen en in staat zijn een visie te ontwikkelen.

Het panel herkent dit niveau in de uitwerking van de leeruitkomsten en concludeert dat deze aansluiten bij het werkveld en de actuele ontwikkelingen daarin.

Profilering

De opleiding ArtCoDe beoogt studenten op te leiden tot autonome, eigenzinnige en betrokken allround experience designers met een kritische, onderzoekende en maatschappelijk bewuste beroepshouding. De opleiding streeft naar afgestudeerden die in staat zijn om mensen te raken met authentiek beeldend werk dat voort komt uit artistiek onderzoek. Dit leidt tot een betekenisvolle ervaring gebaseerd op een samenhangende visie, met een medium-onafhankelijke benadering en in samenwerking met verschillende vakspecialisten.

De opleiding kiest bewust voor een brede en interdisciplinaire opzet. Met deze profilering beoogt ArtCoDe studenten op te leiden tot conceptuele sterke ontwerpers die een essentiële rol vervullen in de samenwerking met andere disciplines. De opleiding bereidt de studenten voor op een beroepspraktijk waarin ervaring en beleving worden ingezet als instrument voor verandering, verbinding en reflectie. De opleiding duidt dit met de term 'experience design'. In gesprekken met studenten, docenten en het management heeft het panel vastgesteld dat deze term niet eenduidig wordt geïnterpreteerd. Studenten geven aan dat het creëren van een ervaring voor ieder een andere invulling heeft en dat de opleiding hen stimuleert om hieraan een persoonlijke betekenis te geven.

Het panel begrijpt dat de profilering van de opleiding vooral is gericht op de positionering in de wereld door kritisch leren kijken, bevragen en verbinden om het verhaal dat studenten willen vertellen tastbaar te maken. Het daagt studenten uit om buiten hun eigen perspectief hun talent te onderzoeken. De opleiding daagt studenten uit om hun eigen talenten te onderzoeken vanuit meerdere invalshoeken en zich te verhouden tot maatschappelijke en culturele contexten. Dit sluit aan bij een beroepspraktijk die vraagt om ontwerpers die niet alleen vormgeven, maar ook reflecteren en richting geven.

Het panel stelt vast dat de breedte van de opleiding een duidelijke functie heeft en goed aansluit bij de hedendaagse ontwerppraktijk, waarin rollen en disciplines steeds meer overlappen. Tegelijkertijd brengt deze breedte spanning met zich mee in de herkenbaarheid en positionering van de opleiding en haar afgestudeerden in het werkveld en de ontwerpsector. Studenten geven aan dat de betekenis van deze term voor hen vaak pas na afloop van de opleiding volledig duidelijk wordt. Het panel vraagt zich in dat kader af of dit brede perspectief voldoende recht doet aan de allround designers die de opleiding beoogt op te leiden. Het panel adviseert de opleiding om de profilering scherper te expliciteren, met meer nadruk op het brede perspectief dat afgestudeerden ontwikkelen en de verschillende manieren waarop experience design zich kan laten zien, de zoektocht daarnaar en de reflectie daarop stimuleren.

De opleiding is gericht op het realiseren van impact door ontwerpen die in samenwerking met andere disciplines tot stand komen op basis van maatschappelijke vraagstukken. Het panel concludeert dat maatschappelijke thema's stevig zijn verankerd in de leeruitkomsten. Een belangrijke waarde van de opleiding is het zichtbaar maken van verandering en de bijdrage daarvan aan duurzaamheid en circulariteit. Deze focus komt overtuigend tot uitdrukking in de wijze waarop artistiek burgerschap is verbonden aan maatschappelijke vraagstukken en vormt een herkenbaar en relevant onderdeel van het profiel van de opleiding.

Diversiteit

Het valt het panel op dat er weinig diversiteit is in de studentenpopulatie. Dit lijkt samen te hangen met de positionering van de opleiding in het werkveld en het beperkte bereik van diverse doelgroepen, waardoor de opleiding vooral lokale studenten aantrekt. Dit punt is in de vorige accreditatie ook benoemd. Daarop heeft de opleiding aangegeven dat zij werken met het manifest van IDEAS waarin veiligheid, verbondenheid en diversiteit centraal staan. Ook in het onderwijs van ArtCoDe zijn diversiteit en inclusie structureel verankerd door de samenwerking met maatschappelijke partners en worden studenten gestimuleerd om bewust na te denken over hun ontwerpkeuzes en de impact daarvan op verschillende doelgroepen in relatie tot de maatschappelijke complexiteit. Tot slot is er aandacht voor diversiteit in de internationale weken waarin studenten reflecteren op het eigen handelen in een samenwerking met studenten uit een andere cultuur. Dit verschaft nieuwe inzichten die gebruikt kunnen worden in de opleiding. Het panel komt tot de conclusie dat de opleiding zich hier bewust van is en passende interventies inzet om hier verandering te realiseren.

Internationaal perspectief

Het werkveld van kunstenaars en ontwerpers heeft een internationaal karakter. Onderzoeks-, ontwerp-, maak- en productieprocessen kunnen op meerdere plekken tegelijk plaatvinden. Het is inherent aan veel beroepspraktijken om vanuit een internationale oriëntatie te werk te gaan. De opleiding heeft diverse regionale, nationale en internationale samenwerkingssverbanden. Dit netwerk stelt studenten in staat om hun ontwerppraktijk in een internationale context te ontwikkelen en interculturele ontwerpcompetenties op te bouwen. Deze antropologische verdieping zorgt voor een breder perspectief ten aanzien van zowel de eigen lesstof als de ontwikkeling van de eigen culturele identiteit. Het panel ziet het internationale perspectief vooral in de vorm van uitwisselingstrajecten en bij de keuze voor de stage en de minor terug. Het panel constateert dat het internationale perspectief van de opleiding primair is gericht op het ontwikkelen van interculturele competenties. Dit is voldoende verankerd in de leeruitkomsten, die aansluiten bij de brede context waarin studenten opereren en hen stimuleren om open te staan voor nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden.

Visie op onderzoekend vermogen

De opleiding is gericht op de ontwikkeling van een rol als ontwerper/ kunstenaar in één of meer praktijken. Onderzoek is daarbij een belangrijk artistiek creërende en reflectieve activiteit. De opleiding streeft naar het zelfstandig kunnen onderzoeken en naar een vrije ontwikkeling van nieuwe inzichten. Kunstenaars en ontwerpers zijn in essentie onafhankelijke denkers en doeners, die vanuit hun creatieve onderzoek en artistieke praktijk in potentie tot nieuwe paradigma's kunnen komen en daarmee een voortrekkersrol kunnen vervullen. Deze invulling van ontwerpgericht onderzoek vindt het panel overtuigend en passend bij het profiel van de opleiding.

Afstemming met het werkveld

ArtCoDe beschikt over een uitgebreid (inter)nationaal netwerk van ontwerpopleidingen en professionals. ArtCoDe vindt betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding van groot belang. Zo is er bewust gekozen voor het werken met hybride docenten die actief zijn in de actuele beroepspraktijk. Zij vertalen deze ervaringen naar het onderwijs, wat studenten inspireert.

Ook betreft de opleiding het werkveld bij de vormgeving en actualisering van de opleiding. Zo heeft de opleiding de ontwerpdiscipline 'experience design' als concept getoetst bij vakgenoten van andere academies op internationale conferenties (ELIA, Oslo en Cumulus, Nantes en Johannesburg). De feedback die zij daar hebben opgehaald is verwerkt in het concept en gebruikt als basis voor de uitwerking van de leeruitkomsten. Ook gedurende de uitwerking van het nieuwe curriculum heeft de opleiding afstemming gezocht met het werkveld.

De opleiding heeft via de stages van studenten ook contact met het werkveld, waardoor zij op structurele wijze op de hoogte blijft van de ontwikkelingen die spelen in het werkveld. Met stagepresentaties wordt de feedback van het werkveld ingewonnen en een beeld gevormd van de mate waarin leerresultaten van de studenten aansluit op de praktijk. Tot slot onderhoudt de opleiding (formeel en informeel) contact met alumni, die als professionals actief zijn in de beroepspraktijk.

Het werkveld signaleert een toenemende vraag naar ontwerpers die in staat zijn om gestructureerde vraagstukken te verbinden met creatieve en conceptuele benaderingen. Tegelijkertijd benadrukt het werkveld het belang van commerciële en ondernemende vaardigheden om zich als ontwerper te kunnen positioneren en profileren. De rol van de experience designer wordt door het werkveld gekarakteriseerd als het creëren van betekenisvolle ervaringen vanuit persoonlijke kracht en intrinsieke motivatie, met oog voor zowel de wensen van opdrachtgevers als bredere maatschappelijke thema's. Co-creatie en verbindend ontwerpen spelen hierin een belangrijke rol. Het doel is te leren werken vanuit een goed begrip van maatschappelijke contexten, verhalen tastbaar te maken en bruggen te slaan tussen verschillende groepen en perspectieven.

In het gesprek met partners uit het werkveld werd duidelijk dat zowel de opleiding als het werkveld de meerwaarde zien van een meer structurele samenwerking op strategisch niveau, bijvoorbeeld via een werkveldadviescommissie. Het panel stelt vast dat de opleiding op projectmatige en pragmatische wijze samenwerkt met het werkveld en moedigt daarom een structurelere samenwerking op strategisch niveau aan.

Weging en Oordeel (voldoet)

Het panel beoordeelt standaard 1 als 'voldoet'. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij het niveau, de oriëntatie en de eisen van de beroepspraktijk. Zij zijn inhoudelijk relevant en maatschappelijk gepositioneerd waarin onderzoek expliciet is meegenomen, maar vragen om verdere explicitering om de profilering en herkenbaarheid van de afgestudeerde experience designer te versterken. Ondanks deze uitdaging is de profilering van de opleiding voldoende onderscheidend van andere vergelijkbare opleidingen en sluit de profilering aan op wat het brede werkveld wenst.

De visie op onderzoek sluit goed aan bij het profiel van de opleiding. Het panel waardeert in het bijzonder de koppeling van ontwerpgericht onderzoek, waarmee studenten worden toegerust om niet alleen uitvoerend, maar ook analyserend en mede creërend te functioneren. Daarmee ziet het panel dat de opleiding haar leerresultaten richting en inhoud geeft.

Het panel ziet dat de opleiding op operationeel niveau intensief samenwerkt met het werkveld en signalen uit de praktijk benut om de beoogde leerresultaten van de opleiding te versterken, bijvoorbeeld in het verfijnen van de ontwerpdiscipline 'experience design'. Tegelijkertijd moedigt het panel de opleiding aan om de dialoog met het werkveld structureler op strategisch niveau te organiseren, bijvoorbeeld via een werkveldadviescommissie.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren.

Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Onderwijsvisie

FAA hanteert een onderwijsvisie die is gericht op talentgericht en beroepsauthentiek leren. Studenten worden actief uitgedaagd hun persoonlijke talenten, interesses en ambities te ontwikkelen binnen een leeromgeving die nadrukkelijk is verbonden met de beroepspraktijk. Deze visie vormt de basis voor de inrichting van het programma en komt tot uitdrukking in de manier waarop studenten leren, onderzoeken en ontwerpen.

Binnen deze visie profileert ArtCoDe experience design als een volwaardige ontwerpdiscipline die opereert op het snijvlak van kunst, technologie en maatschappelijke vraagstukken. De opleiding geeft hier concreet invulling aan door studenten te laten werken aan projecten voor het regionale, nationale en internationale netwerk die zijn ingebed in actuele en urgente maatschappelijke thema's, zoals duurzaamheid, inclusiviteit, mentale gezondheid en digitale commons. Hierdoor ontwikkelt het programma studenten tot kritische ontwerpers die betekenisvolle ervaringen kunnen creëren in complexe maatschappelijke contexten.

De opleiding streeft naar het realiseren van een veilige en stimulerende leeromgeving waarin zowel het ambachtelijk en creërend vermogen als het conceptuele en theoretische denkvermogen van studenten op hoog niveau worden aangesproken. Daarnaast biedt ArtCoDe studenten structureel ruimte om hun eigen authenticiteit te ontwikkelen en interdisciplinair samen te werken met andere opleidingen en partners binnen en buiten de academie. Deze elementen sluiten aan bij de beoogde leeruitkomsten en ondersteunen de brede oriëntatie van het curriculum.

Het panel constateert dat de onderwijsvisie richtinggevend is voor het programma en dat de brede positionering van de opleiding een duidelijke en functionele rol vervult. Tegelijkertijd stelt het panel vast dat kernbegrippen als interdisciplinair samenwerken en talentgericht onderwijs door betrokkenen op verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Dit leidt tot variatie in de concrete uitwerking binnen het programma. Het panel adviseert daarom de opleiding om de onderwijsvisie verder te expliciteren en de centrale begrippen scherper te definiëren, zodat de visie consistentier wordt vertaald naar het curriculum, de didactische keuzes en de begeleiding van studenten.

Opbouw programma

ArtCoDe biedt een vierjarige voltijd bachelorprogramma van 240 EC in het Nederlands aan. 30 EC bestaat uit vrije ruimte in de vorm van een minor, waarin studenten zich verdiepend of verbredend kunnen ontwikkelen.

De opleiding werkt met een duidelijke structuur. De eerste twee studiejaren bestaan elk uit een viertal onderwijsperiodes van 10 weken waarbij per periode gewerkt wordt aan een drietal leeruitkomsten. Dit vindt plaats in geïntegreerde onderwijseenheden van 15 EC die 'Studio's' genoemd worden. In leerjaar 3 zijn er twee periodes van 10 weken en een van 20 weken, in leerjaar 4 zijn er twee periodes van 20 weken. Daarnaast organiseert de opleiding diverse themaweken waarin vanuit verschillende disciplines aan projecten wordt gewerkt. Deze structuur sluit aan op de werkwijze van de andere opleidingen van de FAA, wat de interdisciplinaire samenwerking met andere opleidingen ondersteunt.

In het eerste leerjaar focust de student zich op onderzoeken en experimenteren. In dit jaar verkennen studenten materialen en beelden en ontwikkelen zij basisvaardigheden in zowel digitale als analoge technieken.

In het tweede jaar ontwikkelen studenten meer verdieping in het werk. Zij worden zich bewust van de context waarbinnen dat werk zich begeeft en kunnen op basis van die kennis overgaan tot het nemen van vervolgstappen en processen zelfstandig inrichten. Dit wordt vormgegeven door te werken aan projecten die geënt zijn op de beroepspraktijk en door de keuzes die student vanaf het tweede leerjaar maken in hun eigen profilering. In het tweede leerjaar staat elke Studio in het teken van 'experience design' en start met een daadwerkelijke 'experience' waar de studenten het eigen werk aan dienen te relateren. Het verbinden van de persoonlijke ervaring met maatschappelijk relevante thema's en het integreren van theorie en praktijk vormen het uitgangspunt van de Studio's.

In het derde jaar volgen de studenten een minor en ontwikkelen de studenten een 'web aan fascinaties' in Art& Culture Theory. In dit studiejaar worden de vijf fases van onderzoek in zijn geheel doorlopen, namelijk: oriënteren, vragen formuleren, bronnen selecteren, verdiepen en conclusies trekken en delen. De studenten vertalen bevindingen die hieruit naar voren komen naar een zelfstandig geformuleerde persoonlijke opdracht, ter voorbereiding op hun stage in het vierde leerjaar. In het vierde leerjaar studeren zij af.

De opleiding is breed opgezet waarin studenten veel keuzevrijheid hebben. Echter, hierdoor missen studenten specialisatie en verdieping. Zij geven aan dat deze brede insteek het moeilijk maakt om zichzelf te presenteren en keuzes te maken in het werkveld. Ook gaven zij aan dat zij ondernemerschap in de opleiding missen. Dit is nu in het eerste jaar verankerd in een van de Studio's en wordt ter voorbereiding op de stage middels gastcolleges aangeboden. Wel ervaren de studenten ruimte om vanuit je eigen interesses de opleiding vorm te geven.

Het panel stelt vast dat het programma aansluit bij de leeruitkomsten en de profilering van de opleiding waarin een mooie samenhang is gerealiseerd tussen vakinhoudelijke kennis en vaardigheden, beroepsvaardigheden en onderzoeksvaardigheden. Ook is het panel positief over de ruimte die wordt geboden aan studenten om vakgebieden te verkennen. Het panel waardeert de wijze waarop de docenten de studenten stimuleren als zij aangeven dat zij zich ergens in willen verdiepen. Het panel ziet ook dat dit een keerzijde kan hebben. De mogelijkheden lijken soms eindeloos voor studenten waardoor zij zich ook wel verloren kunnen voelen. Begeleiding in het vinden van een weg en deze vertalen naar verschillende rollen en uitingsvormen in de praktijk is volgens het panel daarom essentieel. De connectie met het lectoraat zou volgens het panel hier ondersteunend in kunnen zijn.

De opleiding betreft alumni actief bij het onderwijs om de aansluiting tussen opleiding en beroepspraktijk te versterken, onder meer via studio's zoals Superlokaal. Studenten geven aan het waardevol te vinden inzicht te krijgen in de loopbanen van alumni en in de wijze waarop zij hun professionele traject vormgeven na afstuderen. Deze interactie draagt volgens hen bij aan een realistisch beeld van het werkveld en ondersteunt studenten bij het maken van keuzes in hun eigen professionele ontwikkeling.

Het panel concludeert mede op basis hiervan dat de opleiding voldoende praktijkgericht is. ArtCoDe werkt samen met haar relaties in het regionale, nationale en internationale netwerk en levert een bijdrage aan het culturele leven in de regio door middel van projecten en samenwerkingsverbanden. Enkele voorbeelden daarvan zijn KunstLoc Brabant, Dutch Design Foundation, Kaapstad Tilburg, Regionaal Archief Tilburg, Sectie-C Eindhoven en Midpoint Brabant. De verbindingen met partners in de omgeving variëren van het maken van visualisaties bij tentoonstellingen in het museum of interactieve visualisaties bij muziekkuitvoeringen tot interventies in de publieke ruimte. Op deze manier borgen zij op een brede, uiteenlopende manier de koppeling tussen de opleiding en de samenleving en staan zij tegelijkertijd in nauwe verbinding met het werkveld.

Onderwijsvernieuwing

Met ingang van het studiejaar 2025-2026 is er sprake van een onderwijsvernieuwing, gebaseerd op het onderwijsconcept Talentgericht Onderwijs (TGO) dat Fontys Hogeschool implementeert in alle opleidingen van de instelling. ArtCoDe is gestart met het werken met leeruitkomsten en werkte al met grotere onderwijseenheden van 15 of 30 EC. Dit sluit aan bij de principes van TGO. Daarnaast is er een nieuwe periodisering ingevoerd, zoals eerder beschreven, waardoor het interdisciplinair werken met andere opleidingen mogelijk is.

Momenteel worden de leeruitkomsten voor leerjaar 2 t/m 4 nader uitgewerkt naar leerdoelen, wat voorheen de prestatie-indicatoren waren. Na elke studio wordt de effectiviteit van de leeruitkomsten en de realisatie ervan geëvalueerd. De uitkomsten hiervan worden besproken met betrokken docenten en meegenomen in de verdere ontwikkeling van het werken met leeruitkomsten. Het panel moedigt deze vertaalslag aan en adviseert om hier prioriteit aan te geven omdat het de onderlinge afstemming in het team versterkt. Studenten geven aan dat het helder is wat er van hen verwacht wordt om de leeruitkomsten aan te tonen en waar ruimte is voor eigen invulling.

Op basis van de bestudeerde documentatie en de gevoerde gesprekken met de verschillende gremia concludeert het panel dat TGO binnen de opleiding vooral is gericht op het creëren van een structuur die interdisciplinair samenwerken mogelijk maakt en op programmatisch toetsen. TGO is, zoals het panel begrijpt, in de basis een flexibiliseringsstrategie waarin wordt gestreefd naar gepersonaliseerde leerroutes. In de vertaling van dit concept naar de opleiding zag het panel een breed maar uniform programma waarin studenten hun eigen voorkeuren kunnen aangeven en onderzoeken. Doordat TGO Fontys breed wordt geïmplementeerd op basis van dezelfde uitgangspunten zijn er praktisch gezien meer mogelijkheden ontstaan om ruimte te bieden aan individuele leertrajecten. Het panel moedigt de opleiding aan om deze mogelijkheden meer te benutten, waardoor het individuele ontwikkelproces naar een rol als experience designer nader vorm krijgt.

Binnen het onderwijs daagt de opleiding studenten uit om buiten hun eigen referentiekader te treden en hun talenten te onderzoeken en te ontdekken. Dit is volgens het panel passend. Het panel constateert echter dat de opleiding explicieter kan maken waar studenten zich bevinden in hun ontwikkeling en hoe deze ontwikkeling zich gedurende de opleiding voortzet. Daarbij geeft het panel de opleiding mee dat de gehanteerde systematiek de talentontwikkeling van studenten en het vormen van een 'makersidentiteit' dient te ondersteunen en niet mag

belemmeren. Het panel adviseert de opleiding er tevens voor te zorgen dat de wijze van verantwoording proportioneel blijft en in redelijke verhouding staat tot de omvang en context van de opleiding.

Intake en toelating

Voor ArtCoDe is talent om te verbeelden noodzakelijk. Daarom is er voor toelating tot deze opleiding een selectie aan de poort. Dit wordt vormgegeven door een intake-assessment, gebaseerd op praktijkwerk en intrinsieke motivatie, specifiek voor allround ontwerpers en experience designers.

In het assessment wordt de artistieke aanleg beoordeeld door twee docenten en een alumnus op basis van de volgende criteria:

- Creërend vermogen, werken vanuit waarnemingen en vanuit verbeelding
- Gevoel voor kleur, vorm en materiaal
- Omgevingsgerichtheid, nieuwsgierigheid en interesses m.b.t. actualiteit, samenleving en maatschappij, kunst en vormgeving

Deze criteria sluiten volgens het panel goed aan op de leeruitkomsten. Ongeveer 80% van de deelnemers doorloopt deze toelatingsprocedure succesvol. De overige studenten worden doorverwezen naar de vooropleiding waarin zij worden ondersteund bij de vorming van hun portfolio.

Het panel is positief over de toelatingsprocedure en denkt dat een dergelijke procedure van belang is om de begeleiding in de opleiding op de talenten van de studenten te richten, in aansluiting op het onderwijsconcept TGO.

Portfolio

Studenten werken gedurende de opleiding aan een portfolio en ontvangen hier gedurende een onderwijsperiode ontwikkelingsgerichte feedback op. Aan het einde van ieder onderwijsperiode presenteren de studenten hun portfolio. Op basis van de uitkomst hiervan stellen studenten persoonlijke leerdoelen op voor de volgende onderwijsperiode.

Studenten kunnen dit portfolio na afstuderen gebruiken om zich als kunstenaar te presenteren in het werkveld. Om die reden hechten zij veel waarde aan begeleiding bij de opzet en samenstelling van het portfolio. In het huidige programma biedt de opleiding studenten diverse softwareskills aan en leren zij hoe zij een onderzoeksdocument grafisch vormgeven. Daarnaast ontwikkelen studenten vaardigheden in het schrijven van artist statements en in het opzetten en onderhouden van een website. Het panel beoordeelt deze kennis en vaardigheden als ondersteunend aan de professionele profilering van studenten. Tegelijkertijd geven studenten aan dat het opzetten en onderhouden van een website binnen de opleiding meer aandacht zou mogen krijgen.

Feedback

Tijdens de onderwijsactiviteiten kunnen studenten doorlopend feedback ophalen en ontvangen zij periodiek feedback op hun portfolio. Studenten ervaren deze feedback als positief. Tegelijkertijd geven zij aan dat er soms onvoldoende tijd is om de ontvangen feedback te bespreken, zowel tijdens de lessen als na afloop van presentaties aan het einde van een onderwijsperiode.

Daarnaast ervaren studenten dat zij soms tegenstrijdige feedback ontvangen. Zij gaven in het gesprek met het panel aan dat het voor hen duidelijk is dat zij hierin zelf keuzes moeten maken en bepalen welke feedback zij meenemen in hun verdere ontwikkeling. Studenten spreken

bovendien de behoefte uit aan explicietere uitspraken over het niveau waarop zij functioneren en in hoeverre dit aansluit bij de vereiste eindkwalificaties.

Het panel concludeert dat de nieuwe onderwijsvorm studenten inzicht biedt in hun voortgang en dat de verdere implementatie hiervan een leerproces is. Het panel stelt vast dat de opleiding in voldoende mate evalueert om de kwaliteit van de feedback te versterken en waardeert daarbij de open houding van de opleiding om hierover samen met studenten te blijven zoeken naar een passende balans.

Reflecteren

In verschillende modules besteedt de opleiding aandacht aan het ontwikkelen van een open houding, communicatieve vaardigheden en reflectievaardigheden. Daarmee biedt de opleiding een basis voor de persoonlijke en professionele ontwikkeling van studenten. Studenten geven echter aan dat het bewust en systematisch reflecteren op hun ervaringen met experience design nog onvoldoende expliciet terugkomt binnen het programma.

Volgens de docenten is juist deze vorm van gerichte reflectie van belang om conceptueel sterker te worden en om de kern van het experience design daadwerkelijk te laten beklijven. Dit ondersteunt de beoogde ontwikkeling tot autonome professionals die in staat zijn zelfstandig te opereren, in plaats van primair dienstbaar te zijn aan andere disciplines. Het panel ziet hier kansen voor de opleiding om de samenhang tussen ervaring, reflectie en professionele positionering van studenten verder te versterken.

Begeleiding

Elke student krijgt vanaf het eerste studiejaar een studietoestel toegewezen die de studievoortgang en het welzijn van de student nauwgezet volgt. Het monitoren van de studievoortgang is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de student, de docent en de studietoestel. De studietoestels voeren onderling, met de coördinatoren en waar nodig met docenten overleg over de voortgang en de persoonlijke competentieontwikkeling van studenten.

In de eerste periode van het eerste studiejaar vinden vier klassikale bijeenkomsten plaats, aangevuld met wekelijkse individuele gesprekken. Gezien de brede opzet van de opleiding en de ruimte die studenten krijgen om hun kwaliteiten te verkennen, vindt de begeleiding voornamelijk plaats op maat, afgestemd op de persoonlijke profilering die studenten kiezen.

Studenten geven aan dat binnen de begeleiding veel aandacht is voor het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden. Docenten onderstrepen het belang hiervan en geven aan dat effectieve communicatie essentieel is om het eigen verhaal en de onderliggende ontwerpkeuzes op een constructieve en overtuigende manier over te brengen.

Daarnaast beschikt de opleiding over diverse voorzieningen vanuit FAA voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben of een functiebeperking hebben. Binnen FAA fungeert het team van StudentPlus als laagdrempelige vraagbaak voor zowel studiegerelateerde als persoonlijke vraagstukken, waar studietoestels indien nodig een beroep op kunnen doen. Het panel beoordeelt deze voorzieningen als passend bij de ondersteuningsbehoeften van de studenten.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding vertrekt vanuit (gecreëerde) ervaringen die studenten multidisciplinair en zintuiglijk vertalen naar eigen werk. Onderzoek gaat daarbij steeds vooraf aan de keuze voor media en vorm. Studenten nemen hierin een actieve, onderzoekende positie in, ontwikkelen

hun eigen rol en fascinaties en werken toe naar een eindwerk dat hun visie zichtbaar maakt binnen maatschappelijke en experience-design kaders.

Onderzoek is binnen ArtCoDe inherent aan het leer- en ontwerpproces en maakt integraal deel uit van het onderwijs. Studenten leren onderzoekend ontwerpen door te analyseren, bevragen, testen en reflecteren. Daarbij doorlopen zij de vijf fasen van onderzoek: oriënteren, het formuleren van onderzoeksvragen, het selecteren van bronnen, verdieping en het trekken en delen van conclusies. Het panel ziet dit in voldoende mate terugkomen in het programma.

In de eerste studiejaren maken studenten kennis met het formuleren van onderzoeksvragen, het verzamelen en analyseren van bronnen en het schrijven van essays of bronnendocumenten. Zij leren daarbij niet alleen bestaande kennis toe te passen, maar ook kritisch te reflecteren en verbanden te leggen tussen theorie, praktijk en maatschappelijke contexten.

In het tweede studiejaar onderzoeken studenten met welke werkomgevingen en typen projecten zij de meeste affiniteit hebben. Zij verkennen waar verschillende ontwerpers en kunstenaars voor staan en relateren dit aan hun eigen voorkeuren en opvattingen. Deze verkenning start breed en wordt in het derde studiejaar gerichter, waarna studenten een weloverwogen keuze maken voor een stage. Op basis van deze (zelf)kennis zijn studenten steeds beter in staat regie te voeren over hun eigen leer- en ontwikkelproces.

Modules die bijdragen aan deze ontwikkeling zijn Individual Exploration (gericht op het ontwikkelen van een persoonlijke en authentieke ontwerphouding), Field Exploration (gericht op de verkenning van het werkveld) en International Exploration (gericht op de verkenning van het internationale werkveld).

De onderzoeksvaardigheden die studenten gedurende de opleiding ontwikkelen, passen zij toe in het afstudeertraject in de vorm van een praktijkgericht onderzoek, dat theoretisch wordt onderbouwd met een Research Design Document. Hiermee tonen studenten aan dat zij hun keuzes, overwegingen en beslissingen expliciet kunnen formuleren, bronnen inzichtelijk kunnen verantwoorden en een zelfstandige positie innemen als ontwerper.

De opleiding wordt mede gevoed door onderzoeksresultaten van het lectoraat Artistic Connective Practice. Dit lectoraat verricht onderzoek naar artistiek ondernemerschap waarin communityvorming centraal staat en onderzoekt hoe kunstenaars daadwerkelijk impact kunnen realiseren. Deze onderzoeksactiviteiten dragen bij aan de actualiteit en inhoudelijke verdieping van het onderwijs.

Stage

De stage vindt plaats in het vierde leerjaar, beslaat een periode van een half jaar en heeft tot doel studenten werkervaring te laten opdoen binnen een relevante organisatie. Ter voorbereiding volgen studenten aanvullende lessen op het gebied van ondernemendheid, waarin onder meer zelfrepresentatie, fair practice en inzicht in het subsidielandschap centraal staan. Ook formuleren studenten onder begeleiding de Dutch Design Foundation persoonlijke ontwerpambities en leerdoelen, die richting geven aan hun professionele identiteit en bijdragen aan het kiezen van een passende stageplek. Alumni en externe professionals worden in de voorbereiding op de stage actief betrokken via gastcolleges, waardoor studenten tijdig inzicht krijgen in mogelijke werkvelden. Studenten ervaren hierdoor de overgang van stage naar afstuderen als samenhangend en betekenisvol.

Tijdens de stage bezoekt de stagedocent de werkplek en bespreekt samen met de student en praktijkbegeleider de voortgang. Wanneer nodig worden leerdoelen en werkzaamheden

bijgesteld. Daarbij is aandacht voor de kwaliteit van de begeleiding, de relevantie van de werkzaamheden en de bijdrage aan het toekomstige afstudeerwerk en de beoogde leeruitkomsten. Studenten werken vanaf de start van hun stage met een dynamisch leerplan en portfolio, waarin zij hun ontwikkeling zichtbaar maken in relatie tot de leeruitkomsten. Dit sluit aan bij het TGO-principe, waarin studenten zelf bewijsstukken aandragen voor hun groei.

Na afloop van de stage vindt een gezamenlijke evaluatie plaats. De reflecties hieruit vormen onderdeel van het stageverslag en worden meegenomen in het afstudeerdossier. Deze systematische opzet borgt zowel het leerproces in de beroepspraktijk als de doorlopende leerlijn tussen stage, afstuderen en professionele positionering. Het panel is positief over deze opzet.

Voorzieningen

ArtCoDe is gehuisvest in het kunstcluster van Fontys Academy of the Arts (FAA) in Tilburg, gelegen in het stadscentrum en in de directe nabijheid van de concertzaal en schouwburg. Studenten werken in een inspirerende leeromgeving waarin alle kunstdisciplines samenkomen. Deze fysieke nabijheid bevordert interdisciplinariteit en biedt studenten de mogelijkheid om buiten hun eigen domein te leren en samen te werken.

Het gebouw beschikt over een groot aantal artistieke voorzieningen, zoals dansstudio's, theaterzalen, oefenruimtes en diverse kunst- en maakplekken. Studenten geven echter aan een centrale ontmoetingsplek te missen waar zij elkaar kunnen treffen en hun werk kunnen presenteren. Zij hebben daarnaast behoefte aan extra kunst- en maakplekken waar studenten hun werk kunnen opslaan en van en met elkaar kunnen leren. Een extra ruimte kan fungeren als thuisbasis om samen te werken en elkaar te inspireren. Ook geven studenten aan dat zij een vaste docentenruimte missen waar zij docenten laagdrempelig kunnen vinden.

Docenten onderschrijven dit beeld en geven aan dat zij eveneens een centrale ruimte missen om elkaar te ontmoeten en onderling af te stemmen. Hoewel het gebouw diverse flexibele werkplekken faciliteert, kiezen docenten er regelmatig voor om na de lessen elders verder te werken. Hierdoor zijn zij minder op locatie beschikbaar voor informele afstemming met collega's of voor vragen van studenten. Het panel is van mening dat dergelijke informele 'tussentijdse momenten' van grote waarde zijn voor het leerproces van studenten en voor de versterking van het interdisciplinaire karakter van de opleiding. Het panel adviseert de opleiding daarom om te onderzoeken hoe hiervoor een passende facilitaire oplossing kan worden gerealiseerd.

Voor de digitale leeromgeving maakt de opleiding gebruik van Canvas, waarin studenten informatie over onderwijsactiviteiten ontvangen, inzicht krijgen in de te behalen leeruitkomsten per periode en werken aan hun portfolio. Studenten ervaren dit platform als overzichtelijk en gebruiksvriendelijk. Voor het inleveren van te beoordelen werk maakt de opleiding gebruik van Gradework. Daarnaast wordt Progress ingezet om de studievoortgang te monitoren, waarbij studenten inzicht hebben in hun eigen voortgang. Het panel stelt vast dat deze digitale voorzieningen aansluiten bij het doel waarvoor zij worden ingezet en studenten voldoende ondersteunen in hun leerproces.

Docenten

Studenten waarderen de docenten van de opleiding doorgaans positief. De betrokkenheid van de docenten, hun inhoudelijke deskundigheid, de kennis die zij hebben over de beroepspraktijk, hun open houding en de wijze waarop de docenten een veilige leeromgeving creëren worden het meest gewaardeerd. Het panel concludeert dat de docenten experts zijn in verschillende vakgebieden die aansluiten bij de opleiding en zij inspireren de studenten.

Het docenten team bestaat uit 18 docenten (ruim 6 fte). De meeste docenten hebben een kleine aanstelling omdat zij naast hun docentschap werkzaam zijn in het werkveld. De docenten die een grotere aanstelling hebben vervullen de rol van coördinator, study coach of studieleider. Er is één studieleider voor de gehele opleiding en voor elke opleidingsfase (propedeuse-, hoofd- en afstudeerfase) is er een coördinator. Daarnaast is er een studietoestel aangesteld die gericht is op de begeleiding van de studenten.

De kleine aanstellingen van docenten hebben voor- en nadelen. De voordelen zijn dat de opleiding continue in verbinding is met de praktijk en studenten van veel verschillende docenten uit het werkveld kunnen leren. Het nadeel is de afstemming tussen docenten, zeker in relatie tot de onderwijsvernieuwing die nu speelt. Docenten hebben verschillende perspectieven op de opleiding en het vakgebied. Daarnaast zijn de pedagogische en didactische vaardigheden divers en geven de docenten op eigen wijze invulling aan de onderwijsseenheid waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

De opleiding heeft stevig ingezet op professionalisering. Docenten hebben doorgaans hun basiskwalificatie onderwijs (BKO) van Fontys. Docenten doorlopen en ontwikkelen de docenten gezamenlijk beoordelingsvaardigheden om de invoering van het TGO en de toetsing die hiermee samenhangt in de praktijk te brengen. Dit leidt tot een basiskwalificatie examinering (BKE). TGO vraagt van de docenten meer coachingsvaardigheid en het geven van constructieve feedback.

Docenten streven binnen de mogelijkheden die zij hebben naar een optimale afstemming op de andere relevante onderwijsseenheden van de opleiding. Om dit te realiseren is de professionaliseringswens gericht op het verdiepen van onderwijskundige kennis om actuele ontwikkelingen in het vakgebied te verbinden aan het artistieke leerproces van de studenten.

Het panel constateert dat het docententeam, ondanks de beperkte aanstellingsomvang van een groot aantal docenten, een hechte gemeenschap vormt. Docenten geven aan behoefte te hebben aan meer verbinding met het management en aan meer ruimte om vanuit een bottom-up benadering bij te dragen aan de verdere kwaliteitsontwikkeling van het onderwijs. Zij ervaren momenteel onvoldoende aansluiting tussen beleidsmatige keuzes en wat in de onderwijspraktijk daadwerkelijk nodig is. Als voorbeeld noemen docenten hun eigen initiatief om studenten meer ruimte te bieden voor het ontwikkelen van een eigen website, omdat zij dit als essentieel beschouwen voor de professionele profilering van studenten. Dit initiatief illustreert de betrokkenheid van het docententeam bij de kwaliteit en actualiteit van het onderwijs.

Het panel stelt vast dat het docententeam zeer betrokken is en dat zij het programma adequaat en in samenhang uitvoeren. Hierin spelen de coördinatoren een belangrijke rol. De coördinatoren laten zien dat zij het programma en de ontwikkelingen die spelen overzien en collega's op passende wijze ondersteunen in de uitvoering ervan. Het panel is onder de indruk van de manier waarop de coördinatoren vanuit hun eigen visie en onderwijsconcept ruimte zoeken binnen de kaders en hierover ook actief afstemmen met de andere opleidingen binnen de academie.

Weging en Oordeel (voldoet)

Het panel beoordeelt standaard 2 als 'voldoet'. Het opleidingsprogramma van ArtCoDe is helder opgebouwd, toekomstgericht en sluit goed aan bij de onderwijsvisie van FAA. Het brede programma biedt studenten ruime mogelijkheden om de beoogde leerresultaten te behalen en om hun talent te ontwikkelen, maar stelt hen tegelijkertijd voor de uitdaging keuzes te maken en zich te verdiepen in specialistische kennis en vaardigheden, die passen bij de manier waarop studenten zich als experience designer willen positioneren. Het panel constateert een

duidelijke opbouw in complexiteit en zelfstandigheid en stelt vast dat beroepsauthenticke opdrachten studenten voldoende voorbereiden op de beroepspraktijk.

De geboden begeleiding komt volgens het panel voldoende tegemoet aan wat de studenten nodig hebben om zich te ontwikkelen tot experience designers, zoals is uitgewerkt in de leeruitkomsten. De begeleiding van studenten is intensief en persoonlijk, waardoor zowel de studeerbaarheid als het welzijn voldoende zijn geborgd. Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een samenhangend begeleidingssysteem dat zowel de studievoortgang als het welzijn van studenten ondersteunt en dat voldoende ruimte biedt voor maatwerk.

Het docententeam is divers en deskundig en combineert onderwijs met actuele en relevante praktijkervaring. Studenten profiteren van de breedte van het team en van de nauwe betrokkenheid van studieloopbaanbegeleiders gedurende de hele opleiding. Het panel waardeert de reflectieve houding van het team en constateert dat er veel aandacht is voor professionalisering, in relatie tot de onderwijsvernieuwing die momenteel wordt doorgevoerd. Tegelijkertijd constateert het panel dat een nadere en expliciete concretisering van de leeruitkomsten en het vernieuwde onderwijsconcept wenselijk is, om de voorspelbaarheid en transparantie voor studenten verder te vergroten, zonder daarbij hun nieuwsgierigheid en eigen initiatief te beperken.

De voorzieningen zijn toereikend om het onderwijs te verzorgen en sluiten aan bij de onderwijsvisie. Studenten leren in een inspirerende omgeving waarin alle kunst disciplines samenkomen en presenteren hun werk op uiteenlopende wijzen. Hoewel de voorzieningen toereikend zijn, geven studenten en docenten aan dat aanvullende maak- en ontmoetingsruimtes nodig zijn om de leerdoelen te bereiken. Het panel adviseert de opleiding om hier een passende oplossing voor te organiseren, aangezien dergelijke ruimtes van grote waarde kunnen zijn voor het leerproces van de studenten en de afstemming binnen het docententeam.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student. De examencommissie oefent haar wettelijke taken en bevoegdheden uit.

Visie op toetsen

ArtCoDe hanteert een ontwikkelingsgerichte visie op toetsing, met als doel het leer- en ontwikkelproces van studenten te stimuleren. Binnen deze visie stelt de opleiding op valide en betrouwbare wijze vast of studenten de gestelde doelen hebben behaald (summatief) en ontvangen de studenten gedurende het leerproces doorlopend ontwikkelingsgerichte feedback- en feedforward (formatief).

Kenmerk van toetsing binnen ArtCoDe is dat deze beroepsgericht en beroepsauthentiek is en wordt afgestemd op de aard en context van afzonderlijke studieonderdelen. De toetsing richt zich daarbij niet alleen op het eindresultaat, maar ook op de brede professionele context van de ontwerper en de persoonlijke ontwikkeling van studenten.

Naast het vaststellen van leeruitkomsten bieden toetsresultaten de opleiding inzicht in de effectiviteit van het onderwijs. Studenten werken aan projecten waarin evaluatie- en reflectiemomenten zijn ingebed. Peerfeedback en samenwerking met het werkveld zijn binnen TGO structurele onderdelen van de toetscultuur.

Het panel stelt vast dat de toetsvisie voldoende richting geeft aan de inrichting en uitvoering van het systeem voor toetsen en beoordelen en dat de visie in samenhang wordt toegepast binnen het onderwijs.

Nieuwe vorm voor toetsen en beoordelen

Sinds het huidige studiejaar werkt de opleiding met hernieuwde competenties en leeruitkomsten die zijn gekoppeld aan de principes van TGO. Deze herijking heeft directe gevolgen gehad voor de beoordelingssystematiek.

De begeleidingsstructuur is aangepast aan deze manier van werken. Docenten vervullen nadrukkelijker de rol van coach en richten zich bij de begeleiding op proces, reflectie en ontwikkeling, naast het beoordelen van eindwerk. De opleiding heeft hierin onderscheid gemaakt tussen docenten die de begeleiding van studenten verzorgen en de docenten die het eindwerk beoordelen. Voor het beoordelen van het eindwerk zijn meerdere praktijkdocenten betrokken en wordt een eenduidige procedure gevolgd.

Tussentijdse evaluaties zijn ingebed als formatieve momenten waarop studenten hun voortgang spiegelen aan de leeruitkomsten en ontvangen feedback benutten om doelgericht bij te sturen. Deze werkwijze stimuleert eigenaarschap bij studenten en zorgt ervoor dat het leerproces gedurende de onderwijsperiode zichtbaar en navolgbaar is, in plaats van pas achteraf gereconstrueerd wordt.

Binnen de beoordeling is procesdocumentatie uitgegroeid tot een volwaardig criterium. Studenten laten hierin zien op welke wijze zij tot het eindwerk gekomen zijn maar ook hoe zij tot keuzes komen, hoe zij theorie en praktijk met elkaar verbinden en hoe zij hun professionele

ontwikkeling positioneren. Deze aanpak sluit aan bij de TGO-benadering, waarin kritische reflectie, groei, vernieuwing en het zichtbaar maken van talent in ontwikkeling centraal staan.

Met deze geïntegreerde aanpak constateert het panel dat de opleiding haar toetsvisie consistent en zorgvuldig heeft doorvertaald naar de toetspraktijk. De werkwijze sluit aan bij de uitgangspunten van TGO, met nadruk op autonomie, diversiteit en de nauwe samenhang tussen proces, onderzoek en product.

Systeem van toetsen en beoordelen

Kernprincipe van de toetsing is 'Assessment for Learning'. Dat betekent dat toetsing integraal onderdeel uit maakt van het onderwijs en primair is gericht op het bevorderen van de professionele ontwikkeling van studenten. Studenten hebben binnen iedere onderwijseenheid geplande evaluatie- en reflectiemomenten hebben, waarin zij feedback ontvangen en hun voortgang bespreken.

Het portfolio heeft een centrale functie in het toetsproces en ondersteunt leren, beslissen en evalueren. In het portfolio reflecteren studenten doorlopend op hun ontwikkeling in relatie tot het eindniveau zoals beschreven in de leeruitkomsten. Oftewel het geeft inzicht in waar de studenten staan in hun ontwikkeling en welke stappen zij moeten zetten om het eindniveau te behalen.

Vanuit het kernprincipe werkt de opleiding met een systeem van low-stakes (formatieve) en high-stakes (summatieve) beoordelingen. Low-stakes momenten vinden gedurende een onderwijsperiode plaats en hebben verschillende vormen zoals essays, beschouwingen, recensies of mondelinge presentaties. Studenten verzamelen bewijs in hun ontwikkelportfolio en ontvangen hier ontwikkelingsgerichte feedback op. Deze feedback wordt doorgaans schriftelijk verkregen via Canvas en waar mogelijk mondeling toegelicht in een feedbackgesprek dat tevens dient als reflectie voor de studenten. High-stakes beoordelingen vinden plaats aan het einde van de onderwijsperiode. Studenten worden hierbij integraal beoordeeld op basis van de leeruitkomsten, die gekoppeld zijn aan de betreffende onderwijseenheid. Zij doen dit aan de hand van een assessmentportfolio en een fysieke mondelinge presentatie. Om zichtbaar te maken waar zij staan ten opzichte van de leeruitkomsten, selecteren studenten zelf relevant bewijsmateriaal uit het ontwikkelportfolio, inclusief de daarbij ontvangen feedback. Zo creëert de student een assessmentportfolio dat bestaat uit (verplicht) bewijsmateriaal en feedback. In de CLOTS is globaal vastgelegd welk type bewijsmateriaal per onderwijsperiode wordt verwacht. De beoordeling vindt plaats op basis van beoordelingsrubrics en resulteert in een oordeel goed, voldoende of onvoldoende. Bij een onvoldoende krijgt de student de mogelijkheid om een herstelopdracht te doen. De toetsmomenten zijn vastgelegd in het perioden- en toetsoverzicht, dat door het panel is ingezien.

Deze werkwijze wordt in het eerste leerjaar vanaf het huidige studiejaar gehanteerd. Evaluaties uit het eerste jaar laten een positief beeld zien. Docenten en examinatoren zijn positief over deze werkwijze en ervaren dat het werken met leeruitkomsten leidt tot meer transparantie. Feedback wordt adequate geborgd en het gesprek met studenten over de kwaliteit van hun werk staat nadrukkelijker centraal. Docenten organiseren bovendien vaker peerfeedback, met name wanneer werk raakvlakken heeft met andere vakgebieden, wat bijdraagt aan de onderlinge afstemming.

Het panel is positief over het nieuwe toetsbeleid (2025-2026) en de uitwerking ervan zoals hierboven beschreven. Dit mede op basis van de resultaten die zijn gepresenteerd en het panel van mening dat deze werkwijze goed past bij de aard van deze opleiding. Het waardeert de aandacht die er is voor het geven van constructieve feedback. Zo is er een handreiking voor het

geven van feedback, doorlopen de docenten een incompany professionaliseringstraject hiervoor en zijn er kalibratiesessies (gebaseerd op de handleiding van Andriessen uit 2125) waarin de gegeven feedback op elkaar wordt afgestemd. Het panel benadrukt dat voldoende tijd en aandacht voor feedback van belang is, hiermee kan de breedte en diepgang van de feedback nog verder worden versterkt.

Afstuderen

Het afstuderen bestaat uit vier componenten, namelijk een stage, het praktijkafstuderen (graduation) onderbouwt met een Design Research Document en een competentie-examen.

Het praktijkafstuderen (afstudeeronderzoek) bestaat uit conceptualiseren van een zelf bedacht project met een maatschappelijke positionering, dat aansluit bij getoonde interesses en passies tijdens de studie. Het bestaat uit een concept (probleemstelling formuleren), proces (ontwikkelen en verantwoorden van een beeldend proces) en een product (resultaat dat op een eigenzinnige wijze gepresenteerd wordt aan een team van docenten en een extern deskundige). Het Design Research Document (theorie onderzoek) vormt een inhoudelijk en procesmatig ankerpunt waarin studenten hun keuzes, bronnen en ontwerpstappen onderbouwen. De vorm is flexibel en sluit aan bij de artistieke praktijk van de student, mits de verbinding tussen praktijk en reflectie helder is. Daarnaast is er aandacht voor ethische reflectie en maatschappelijke impact van het ontwerp.

Het competentie-examen (CE) is een eindtoets aan het einde van de afstudeerfase. Het omvat een presentatie over de positie van studenten in het werkveld nu en een toekomstvisie. Het CE staat dus niet los van de Graduation en het Design Document, maar borduurt er op voort.

Het panel is positief over de procesdocumentatie als een verplicht onderdeel van zowel de stage als het afstuderen. Het is hierbij wel van belang dat de link met de andere afstudeeronderdelen wordt gemaakt. Studenten leren hierbij om niet alleen hun eindproduct te presenteren, maar ook te laten zien hoe ze daar zijn gekomen. Dit vergroot de transparantie van de beoordeling en laat zien hoe onderzoek, reflectie en ontwerp met elkaar verweven zijn.

Kwaliteit van toetsing en examinering

De aansluiting tussen het landelijk opleidingsprofiel, de leeruitkomsten en het toetsprogramma is expliciet uitgewerkt en geborgd. Dit stelt het panel vast op basis van de CLOTS, beoordelingsformulieren, CANVA en de gesprekken die het panel voerde.

De validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing worden geborgd door het gebruik van meerdere datapunten per onderwijseenheid en door feedback vanuit verschillende relevante perspectieven, zoals vakdocenten, medestudenten, externe experts en vertegenwoordigers van het werkveld. Deze aanpak biedt studenten een goed onderbouwd en rijk inzicht in hun ontwikkeling in relatie tot de leeruitkomsten.

Bij summatieve beoordelingen (high stakes momenten en het afstudeertraject) past de opleiding het vier-ogenprincipe toe. Bij afwijkende oordelen vindt overleg plaats om tot een gezamenlijk en zorgvuldig vastgesteld oordeel te komen. De opleiding hanteert beoordelingsrubrics om de cesuur te borgen, maar geven niet altijd de ruimte om kwalitatieve feedback te geven. Het panel heeft op basis van de ingevulde beoordelingsformulieren van het eindwerk gezien dat de inhoudelijke onderbouwing bij het oordeel 'voldoende' wisselend is. Het panel ziet dat deze onderbouwingen wel zijn opgenomen maar dat dit verder kan worden uitgebreid en adviseert de opleiding hier opnieuw naar te kijken in het licht van de transitie naar TGO.

De beoordelingsrubrics zijn voorafgaand aan de beoordeling besproken met de studenten en is helder voor de studenten. In de huidige implementatiefase zijn ook de coördinatoren van de betreffende opleidingsfasen betrokken bij de beoordelingen om de kwaliteit en consistentie te monitoren. De ambitie is om op termijn te werken met volledig onafhankelijke assessoren. Gezien de omvang van het docententeam en de vereiste disciplinaire expertise is dit op dit moment nog complex te realiseren.

In lijn met het Fontys Kader Toetskwaliteit vindt gedurende de vier studie jaren regelmatig kalibratie plaats, gebaseerd op de handleiding van Andriessen (2015). Voorafgaand aan het studiejaar stemmen examinatoren beoordelingscriteria en procedures af. Gedurende het studiejaar bespreken zij in gezamenlijke bijeenkomsten studentenwerk en beoordelingsvraagstukken om interpretatieverschillen te voorkomen, tot een consistente toepassing van normen en de wijze waarop feedback wordt verstrekt te komen.

De opleiding beschikt over beleid voor de aanwijzing van examinatoren. Examinatoren zijn vak- en toetsdeskundig, beschikken over relevante onderwijservaring en hebben minimaal een hbo-kwalificatie. Daarnaast hebben de huidige examinatoren een basiskwalificatie examinering of zijn bezig om deze kwalificatie op korte termijn te behalen. Op basis van de ingezie cv-analyse stelt het panel vast dat de huidige examinatoren aan deze eisen voldoen. Het panel is tevens positief over de betrokkenheid van het werkveld bij het afstudeertraject, waarbij externe examinatoren een adviserende rol vervullen ten aanzien van de beroepspraktijkrelevantie van het afstudeerwerk.

Het panel stelt vast dat het systeem van toetsen en beoordelen voldoende fundament biedt om tot een betrouwbaar en valide oordeel te komen. De borging van toetskwaliteit krijgt nadrukkelijk aandacht, waarin portfolio-opbouw en procesgericht leren centraal staan. De opleiding onderkent dat kwaliteitsborging niet uitsluitend achteraf kan plaatsvinden en is momenteel bezig om de monitoring tijdens het leerproces door systematische documentatie van voortgang en feedback steviger te verankeren. Kalibratie- en professionaliserings-bijeenkomsten dragen bij aan intersubjectiviteit en een consistente toepassing van beoordelingscriteria. De opleiding investeert in de deskundigheid van beoordelaars. De Basiskwalificatie Examinering (BKE) is verplicht gesteld en docenten volgen hiervoor een meerjarig traject. Deze inzet draagt bij aan de kwaliteit van feedback en aan de transparantie en consistentie van beoordelingen.

Examencommissie

De examencommissie van FAA bestaat uit een beleidskamer en drie uitvoerende kamers: Kunsteducatie (Docent Beeldende Kunst en Vormgeving, Docent Dans, Docent Theater, Docent Muziek en Master Kunsteducatie), Muziek en Design (MPA, Rockacademie, Master of Music, ArtCoDe, Master of Architecture, Master of Urbanism) en Theatre en Dance (Dance, CPA, Muziek- en Musicaltheater, Master PPS, Master Choreography).

De examencommissie is functioneel onafhankelijk en verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van toetsen en examens. Zij werkt volgens een vastgestelde inrichting met een beleidskamer en uitvoerende kamers en hanteert een huishoudelijk reglement dat is gebaseerd op vastgestelde richtlijnen. In situaties waarin regels of procedures tekortschieten, neemt de beleidskamer een besluit.

Binnen de huidige organisatie is nog geen afzonderlijke toetscommissie ingericht. Coördinatoren vervullen de rol van toetsrolnemer en rapporteren hun toetsanalyses aan de examencommissie. De opleiding onderkent dat verdere explicitering en formalisering van deze rol wenselijk is en werkt aan de inrichting van een (cluster)toetscommissie en aan versterking van het Platform Kwaliteit FAA ter ondersteuning van de examencommissie.

De examencommissie voert steekproeven uit bij afstudeerzittingen en wijst examinatoren aan op basis van vastgestelde profielen. Daarnaast toetst zij representatieve sets toetsen procedureel. Verslaglegging van de bevindingen vindt plaats, al wordt door de examencommissie onderkend dat deze formalisering nog versterkt kan worden om de volledige PDCA-cyclus sluitend te maken. Deze werkwijze draagt bij aan de procesmatige borging van toetsing en examinering, al geeft de examencommissie expliciet aan geen inhoudelijke toetsing van het eindniveau uit te voeren.

Uit het door het panel ingeziene jaarverslag blijkt dat de examencommissie over voldoende deskundigheid om haar rol te vervullen, ook in relatie tot de doorgevoerde onderwijsvernieuwing. De afhandeling van individuele verzoeken is transparant en geeft geen aanleiding tot risico's. Tegelijkertijd signaleert de examencommissie zelf dat zij in sterke mate afhankelijk is van toetsanalyses vanuit de opleidingen en pleit zij voor meer eenduidigheid in het toetssysteem.

Het panel moedigt de examencommissie aan om de voorgenomen maatregelen in het kader van de inhoudelijke borging van toetskwaliteit binnen TGO actief en voortvarend uit te werken en op te pakken, in relatie tot het doel en de aard van het onderwijs van ArtDeCo. Dit betreft onder meer het uitvoeren van steekproeven op portfolio-assessments in relatie tot het fraudebeleid, het actualiseren van het profiel van examinatoren en het versterken van professionalisering en advisering op het gebied van toetsbeleid en kwaliteitsborging.

Digitale systemen zoals Gradework en Canvas ondersteunen de vastlegging van beoordelingen, feedback en voortgang. Coördinatoren vervullen hierin een sturende rol en bewaken de kwaliteit van de uitvoering. Tegelijkertijd erkent de opleiding dat verdere versterking noodzakelijk is. Met name de vastlegging van inhoudelijke toetsanalyses, de explicitering en formalisering van rollen (zoals die van coördinatoren en externe examinatoren), de structurele inzet van steekproeven en de overdraagbaarheid van beoordelingspraktijken vragen om nadere uitwerking. Het panel acht het positief dat de opleiding en de examencommissie deze aandachtspunten onderkent en hier gericht aan werkt, maar benadrukt dat het urgent is om de borging van de inhoudelijke toetskwaliteit structureel, doelgericht, aantoonbaar en duurzaam te versterken.

Het panel adviseert om de architectuur van de examencommissie en haar positionering binnen het totale kwaliteitsborgingssysteem kritisch te evalueren. Deze reflectie is noodzakelijk in het licht van de onderwijsvernieuwing en de borging van het eindniveau voor deze opleiding. Hoewel de academie en de opleiding al stappen hebben gezet, acht het panel het belangrijk dat dit traject doelgericht, consequent en met structurele oplossingen wordt voortgezet.

Weging en Oordeel (voldoet)

Het panel beoordeelt standaard 3 als 'voldoet'. Het panel stelt vast dat de toetsing binnen de opleiding systematisch, transparant en zorgvuldig is ingericht. Het toetsbeleid is adequaat vertaald naar een samenhangend toetsprogramma dat aansluit bij de beoogde leerresultaten. Het gebruik van portfolio's en de variatie aan bewijsmateriaal, zowel voor formatieve (low-stakes) als summatieve (high-stakes) doeleinden, passen bij de toetsvisie en het karakter van de opleiding. Procesdocumentatie vormt hierbij een volwaardig beoordelingscriterium, waardoor studenten niet alleen hun resultaten, maar ook hun keuzes, reflecties en ontwikkeling inzichtelijk maken.

Examinatoren voeren het toets- en beoordelingsproces zorgvuldig uit. Validiteit, betrouwbaarheid en transparantie worden geborgd door het gebruik van beoordelingsrubrics met uitgewerkte gedragsindicatoren en cesuur, door het vier-ogenprincipe bij high-stakes

beoordelingen en door structurele kalibratie. Het panel constateert dat bij sommige eindbeoordelingen met het oordeel 'voldoende' de inhoudelijke onderbouwing op de beoordelingsformulieren wisselend is. Het panel adviseert de opleiding om hier gerichte aandacht aan te besteden. Deze kanttekening doet geen afbreuk aan het oordeel dat de beoordeling van het valide, betrouwbaar en voor studenten voldoende navolgbaar is.

De borging van het eindniveau vindt plaats via kalibratiesessies. Daarnaast dragen structurele kalibraties binnen het team, de betrokkenheid van coördinatoren en de toets- en examencommissie bij aan de borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling.

De opleiding laat zien dat zij de kwaliteit van toetsing en beoordeling serieus en systematisch benadert. De borging functioneert in de praktijk, maar bevindt zich nadrukkelijk in een ontwikkelfase. Verdere formalisering, consistente vastlegging en structurele inzet van steekproeven zijn nodig om de kwaliteitsborging duurzaam en volledig navolgbaar te maken, zonder dat dit ten koste gaat van de werkbaarheid in de onderwijspraktijk.

Het panel stelt vast dat de opleiding actief werkt aan deze ontwikkelpunten, onder meer door professionalisering van docenten (BKE), versterking van kalibratie en een duidelijke rol voor coördinatoren in monitoring en signalering.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Niveau eindwerk

Voorafgaand aan het locatiebezoek is een gestratificeerde steekproef genomen van vijftien afstudeerproducten. Daarbij is rekening gehouden met zowel het toegekende beoordelingsniveau als het afstudeerjaar. De selectie bestond uit vijf studenten die zijn afgestudeerd in studiejaar 2023-2024 en tien studenten uit studiejaar 2024-2025. Het panel beoordeelde de afstudeerwerken in samenhang met de Graduation-producten, de onderbouwing in het Research Design Document en de uitkomsten van de beoordelingsprocedure van de competentie-examens.

Op basis van deze steekproef stelt het panel vast dat studenten het beoogde eindniveau behalen en dat het gerealiseerde eindniveau past bij het bachelorniveau. De cesuur en de variatie in beoordelingen acht het panel navolgbaar. De toegekende oordelen van de examinatoren komen overeen met het oordeel van het panel. Door de opbouw van het afstudeertraject in meerdere samenhangende onderdelen worden studenten bovendien op individueel niveau op zorgvuldige en adequate wijze beoordeeld.

Het panel constateert een grote diversiteit aan projecten. De authenticiteit van studenten is duidelijk zichtbaar en de artistiek-onderzoekende houding komt naar voren in hun persoonlijke profilering. Deze persoonlijke profilering draagt bij aan de complexiteit en zelfstandigheid die op hbo-niveau van studenten wordt verwacht en laat zien dat studenten in staat zijn hun eigen ontwikkeling en keuzes te sturen.

Tegelijkertijd merkt het panel op dat de aansluiting tussen de persoonlijke fascinatie van studenten en de bredere maatschappelijke, culturele of professionele context vaak voorzichtig en bescheiden blijft. Studenten tonen nieuwsgierigheid en betrokkenheid, maar de positionering van hun project binnen relevante discussies en het vakgebied wordt niet altijd expliciet of overtuigend uitgewerkt. Het panel ziet hier mogelijkheden om de conceptuele scherpte en contextuele verankering van het eindwerk verder te versterken.

Daarnaast constateert het panel dat de kwaliteit van de documentatie van het eindwerk wisselend is. Met name de fotografie en de wijze waarop het werk vanuit werkveldperspectief wordt gepresenteerd liggen regelmatig nabij de cesuur. Hoogwaardige documentatie is bepalend voor hoe het werk wordt gelezen, gedeeld en gewaardeerd en is daarmee van belang voor het zichtbaar maken van het gerealiseerde eindniveau. Het panel acht explicietere begeleiding op dit punt wenselijk.

De mate waarin onderzoek en reflectie zichtbaar en consistent worden ingezet verschilt per student. In dossiers die hoger worden beoordeeld, ziet het panel dat studenten een stevigere positie hebben ingenomen en impact hebben gemaakt met het ontwerp. In deze gevallen is er meer gelaagdheid, samenhang en diepgang in zowel het ontwerp als de onderliggende reflectie en onderbouwing. In andere gevallen zijn onderzoek en reflectie wel aanwezig, maar minder expliciet uitgewerkt in beeldend werk, waardoor het onderscheidend vermogen van het eindniveau ten opzichte van verwante vormgevingsopleidingen minder scherp naar voren komt.

Op basis van het ingeziene afstudeerwerk concludeert het panel dat de opleiding de beoogde leerresultaten op een consistente en herkenbare wijze realiseert. Studenten ontwikkelen zich tot ontwerpers met verschillende profielen, variërend van meer onderzoekend tot meer makend, waarbij onderzoek, vertaling en ontwerp integraal met elkaar zijn verbonden. De gehanteerde methodiek is eenduidig en ondersteunt een integrale beoordeling, waardoor het eindniveau van afgestudeerden meer recht doet aan individuele kwaliteiten en voorkomt dat resultaten op een gemiddeld niveau blijven steken. Tegelijkertijd ziet het panel duidelijke ontwikkelkansen om dit eindniveau consistent en overtuigender zichtbaar te maken, met name door versterking van de contextuele positionering, documentatiekwaliteit en explicitering van onderzoek en reflectie.

Alumni en werkveld

Alumni geven aan dat zij na afstuderen vaak kiezen voor een zelfstandig beroepspraktijk, waarin het ontwikkelen van unieke en onderscheidende concepten centraal staat. Conceptuele kracht wordt daarbij als essentieel gezien. Alumni van de opleiding zijn zowel nationaal als internationaal actief.

Het werkveld toont zich overwegend tevreden over het eindniveau van de afgestudeerden en herkent de kwaliteit van de opleiding in de beroepspraktijk. Tegelijkertijd is het werkveld zelf voortdurend in ontwikkeling, wat vraagt om blijvende afstemming en verdieping van de samenwerking. De opleiding ziet kansen om deze verbinding structureler te maken en de afstemming met het werkveld verder te verbreden. Daarnaast kan meer aandacht voor alumni bijdragen aan beter zicht op de arbeidsmarktrelevantie en de uiteenlopende loopbaanpaden van afgestudeerden. Hoewel het merendeel van de alumni goed zijn weg vindt, kiest een klein deel ervoor de opleiding te verdiepen met vervolgstudies. De aansluiting hierop is volgens de alumni passend.

Op basis van deze bevindingen concludeert het panel dat de opleiding in inhoud en opzet goed aansluit bij de actuele en (inter-)nationale beroepspraktijk. De betrokkenheid van alumni en het werkveld, in combinatie met de aandacht voor conceptuele ontwikkeling, autonomie en maatschappelijke positionering, ondersteunt studenten adequaat in hun voorbereiding op het professionele werkveld.

Weging en Oordeel (voldoet)

Het panel beoordeelt standaard 4 als 'voldoet'. Op basis van de bestudeerde afstudeerwerken stelt het panel vast dat studenten het beoogde eindniveau behalen en dat dit niveau passend is bij een hbo-bacheloropleiding. De cesuur en de variatie in beoordelingen zijn navolgbaar en de oordelen van de examinatoren komen overeen met het oordeel van het panel. De opzet van het afstudeertraject, bestaande uit meerdere samenhangende onderdelen, maakt het mogelijk studenten op individueel niveau zorgvuldig en evenwichtig te beoordelen. Ook het werkveld toont zich overwegend tevreden over het eindniveau van de afgestudeerden en herkent de kwaliteit van de opleiding in de beroepspraktijk.

Het panel ziet een grote diversiteit aan afstudeerprojecten, waarin de authenticiteit van studenten en hun artistiek-onderzoekende houding duidelijk naar voren komen. Studenten tonen eigenheid en nemen regie over hun werk en ontwikkeling, wat past bij het beoogde beroepsniveau. Tegelijkertijd constateert het panel dat de zichtbaarheid van het gerealiseerde eindniveau weliswaar voldoende is maar niet bij alle studenten even overtuigend gepresenteerd is. Met name de positionering van projecten binnen bredere maatschappelijke, culturele en professionele contexten, de kwaliteit van documentatie en de explicitering van onderzoek en reflectie kunnen consistent en conceptueel scherper worden uitgewerkt. Vooral in relatie tot het doel van de opleiding en de positionering als experience designer.

5. EINDOORDEEL

Het auditpanel is positief over de hbo-bacheloropleiding Art, Communication & Design van Fontys Hogeschool. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de beroepspraktijk en worden gerealiseerd binnen een samenhangende en toekomstgerichte onderwijsleeromgeving. Studenten worden begeleid door een deskundig en betrokken docententeam en bereiden zich met beroepsauthenticke opdrachten goed voor op het werkveld. De toetsing en beoordeling zijn zorgvuldig ingericht en ondersteunen een valide vaststelling van het eindniveau. De afstudeerwerken laten diversiteit, eigenheid en een onderzoekende houding zien. Het gerealiseerde eindniveau is passend en wordt door het werkveld herkend. Het panel ziet tegelijk ruimte voor verdere aanscherping van een overtuigende presentatie van het eindwerk. Alles overwegend concludeert het panel dat de kwaliteit van de opleiding voldoende is.

Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

6. AANBEVELINGEN

De belangrijkste aanbevelingen van het panel concentreren zich rondom de positionering, systematische borging van de afstemming met het werkveld, de voorziening en de kwaliteitsborging van het eindniveau. Deze zijn;

- Organiseer een structurelere verbinding met het werkveld en positioneer de opleiding steviger in de maatschappij.
- Creëer rust en ruimte om beleid meer aan te laten sluiten op de initiatieven vanuit het docententeam om de positionering van de opleiding aan te scherpen.
- Wees eenduidiger in de focus op 'experience design' en het interdisciplinaire karakter van de opleiding. Benoem explicieter dat de studenten in de opleiding gericht bezig zijn met een ontdekkingsstocht naar de invulling hiervan. Dit in relatie tot het TGO concept. Minder focus op modieuze termen en meer op waar de studenten van deze opleiding daadwerkelijk aan kunnen bijdragen in een wereld vol verandering
- Faciliteer de mogelijkheid voor meer studeer-, ontmoetings-, kunst- en maakplekken voor zowel de studenten als de docenten, zodat er meer afstemming kan plaats vinden en de studenten ondersteund worden om van elkaar te leren. Ook de aankleding van de ruimtes kan meer aandacht krijgen.
- Organiseer meer tijd voor de feedback. De breedte en de diepgang ervan mag meer aandacht krijgen, zeker in relatie tot de nieuwe toetsvorm die sinds dit studiejaar wordt toegepast. De kalibraties die hier nu voor georganiseerd worden zijn hier al helpend in, maar mag meer.
- Heb aandacht voor de kwaliteitscyclus van toetsing- en examinering, met name voor de inhoudelijke en procedurele borging vanuit de toets- en examencommissie. Dit laatste is noodzakelijk.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogeschool hbo-bacheloropleiding Vormgeving voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II**Programma, werkwijze en beslisregels**

Auditprogramma opleidingsbeoordeling bacheloropleiding Art, Communication and Design (ArtCoDe) Fontys hogeschool *Dinsdag 2 december 2025*

Dinsdag 2 december 2025 E0.01 + E0.02	Panel Hobéon
08.15 - 08.30u	Ontvangst
08.30 - 09.00u	Vooroverleg panel Hobéon
09.00 - 09.30u	Gesprek met opleidingsmanagement
	Directeur Adjunct-directeur Studieleider
09.30 – 09.45u	<i>Pauze</i>
09.45 - 10.30u	Gesprek met studenten
	Student leerjaar 1 Student leerjaar 1 Student leerjaar 2, OC-lid Student leerjaar 2, Student leerjaar 3), OC-lid Nikki Reniers (jaar 3), Tess van Barneveld (jaar 4)
10.30 – 10.45u	<i>Pauze</i>
10.45 - 11.45u	Gesprek met docenten
	Studio docent), Studio docent en afstuderen, Studio docent, stagecoördinator, Studio docent, voorzitter OC, Studio docent en afstuderen, coördinator jaar 1, Studio docent, coördinator afstudeerjaar, Studio docent, coördinator jaar 2 en 3, Studio docent.
11.45 - 12.30u	Bezoek aan tentoonstelling
	Panel Hobéon Begeleiding door de opleiding
12.30 - 13.00u	<i>Lunch</i>
13.00 – 13.45u	Gesprek met werkveld en alumni
	Werkveld: Directeur Bubble Art Projects Werkveld: Multidisciplinair kunstenaar, kostuumontwerper, stylist Werkveld: Kunstenaar, producer, componist, soundengineer Alumnus 1 Alumnus 2 Alumnus 3
13.45 – 14.00	<i>Pauze</i>
14.00 - 14.15u	Inzage door Hobéon in de digitale leeromgeving + representatieve set van toetsen
14.15 – 15.00u	Gesprek met examencommissie

	Voorzitter examencommissie FAA Voorzitter uitvoerende kamer Muziek & Design Lid uitvoerende kamer Voormalig lid uitvoerende kamer Extern examiner
15.00 – 15.15u	Pauze
15.15 – 15.30u	Pending issues
15.30 – 16.15u	Intern overleg
16.15 – 16.30u	Terugkoppeling
	Opleiding + wie wil aansluiten
16.30 – 17.15u	Ontwikkelgesprek
	Vertegenwoordigers namens de opleiding

‘NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.’

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde ‘Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland’ (inwerkingtreding 1 april 2024). Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als ‘gesprekken tussen vakgenoten’.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen de deelpanels is geborgd door de overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland', (2024).

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één opleidingscode (ISAT) wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Opleidingsbeoordeling instelling met erkenning ITK

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III

Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie rapport opleiding
- Beroeps- en opleidingsprofiel 2025
- CLOTS-schema
- Overzicht werkveldpartners
- Curriculum poster
- Docentanalyse
- OER ARTCoDe 2025-2026
- ACD2 Periode 3-4 2024
- ACD2 evaluatie en vooruitkijken – juli 2024
- ACD3 evaluatie en vooruitkijken – juli 2024
- Verslag onderzoek MERGEN
- Stageinformatie ACD4
- Perioden- en toetsoverzicht 2025-2026
- Fontys Kader Toetskwaliteit
- Toetsbeleid ArtCoDe 2025-2026
- Toetsbeleid ArtCoDe 2025-2026
- Eindassessment 1.1 Toelichting
- Afstudeerhandleiding 2025
- Beoordelingsformulier Dewsign Document
- Afstuderen Toetsprotocol
- Handreiking Feedback vragen student
- Andriessen 2015 Handreiking kalibratiesessie
- Beleidsadvies Aanwijzen examinatoren
- Lijst examinatoren 2025-2026
- Schema kwaliteitsborging rondom toetsing
- Verantwoordelijkheden op het terrein van toetsing
- Overzichtslijst van alle recente eindwerken
- Jaarverslag examencommissie
- Representatieve selectie van toetsen en overig studiemateriaal

Het panel heeft van vijftien studenten de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV

Panelsamenstelling

Op 15 oktober 2025 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding B Vormgeving van Fontys Hogeschool, onder het nummer PA-2416. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Bachelor Beeldende Kunst en Vormgeving Zuid
----------------------	---

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
De heer drs. G.M.R. (Roel) Klaassen MSM	Voorzitter	Zelfstandig interimmanager en adviseur op het gebied van kennisvalorisatie, kwaliteitszorg, organisatiestructuur en cultuurverandering, (her)positionering en programma-innovatie.
Mevrouw drs. P. (Paulien) Oosterhuis	Lid	Onderwijskundige bij de HKU
Mevrouw F. (Fides) Lapidaire	Lid	Social Designer/ Art
Mevrouw L. (Lianne) Yuanzhi Smit	Studentlid	Student Bachelor Fine Art bij ArtEZ
Mevrouw drs. H. (Heleen) Hanssens CMC	Secretaris	NVAO-getraind secretaris en werkzaam bij Hobéon

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Sir Winston Churchilllaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobeon.nl
info@hobeon.com